

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΙΜΑΤΗΡΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Ἦδη, ὅτε ἐξ ὅλου τοῦ κράτους κατέφθασαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐορτῶν τοῦ Πάσχα, ἐπιβάλλεται ὅπως ἀπὸ γενικωτέρου σημείου ἐξετάσωμεν τὰ κοινῶν τοῦ αἱματηροῦ αὐτῶν ἀπολογισμοῦ.

Βεβαίως κατὰ μέγα μέρος συντελεῖ εἰς τὴν ἐξόγκωσιν αὐτῶν ἡ ἀδράνεια ἢ ἡ ἀνικανότης τῶν ἀρχῶν.

Ἄλλὰ τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῶν προληπτικῶν καὶ τῶν κατασταλτικῶν μέσων ἀπλῶς.

Διότι ἡ ἀλήθεια, ἡ ὅποια πρέπει νὰ βῆθῃ, εἶνε ὅτι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια καλοῦνται νὰ προλάβουν ἢ νὰ καταστρίψουν αἱ ἀρχαί, ἐνυπάρχουν εἰς τὰ ἦθη καὶ εἰς τὰς ἐξέεις ἡμῶν.

Δὲν ὑπάρχει, ἐπιμένομεν εἰς τοῦτο, λαὸς φιλονεικώτερος καὶ πλέον ἄκακος καὶ ἡρεμὸς ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ, καθ' ὃν προσεύχεται καὶ ἐορτάζει διὰ τῆς ἐργασίας, ἀφοῦ προσευχὴ εἶνε, κατὰ τὸν Ἰερὸν Αὐγουστῖνον, ἡ ἐργασία.

Εὐθὺς ὅμως ὡς ἐνσκήπτουν ἐορταί, οἷας δῆποτε φύσεως, θρησκευτικαὶ ἐορταί, ἐορταί τοπικοῦ ἁγίου ἢ ἐμποροπανηγύρεις, ἢ φαιδρότης του, ἢ χαρὰ του ἐκδηλοῦνται βιαίως, ἀκανόνιστως, τὸ ἀριπρεπὲς διὰ τῆς συμμετοχῆς τῆς πυρρίτιδος καὶ ὅλων τῶν ἐν χρήσει ἐκρηκτικῶν ὕλων ἐπιβάλλεται ὡς ὅρος ἀπαραίτητος τοῦ προγράμματος, οἱ παλληκαρισμοὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ οἱ κουτσαθακισμοὶ εἰς τὰς πόλεις ἐκδηλοῦνται ἄκρῃσθαι καὶ ἐντονώτεροι, τὸ φιλότιμο λαμβάνει τὰς εὐρυτέρας διαστάσεις καὶ τὰς πλέον ἀκαταλήπτους ἐκδοχάς, καὶ μισραῖως θὰ κληθῇ εἰς ἐπικουρίαν ἢ κουμπούρα καὶ θὰ ἐπιστρατευθῇ ἢ κάμα. Τὸ ἐγκλημα καὶ τὰ θύματα γεννῶνται τότε ἐκ παραλλήλου, μεταξὺ λαοῦ μὴ ἀπὸ φύσεως ἐγκληματικοῦ, ἢ δὲ ἀνωφελῆς μεταμέλεια ἐπέρχεται μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἀπὸ τῶν αἱματηρῶν κατορθωμάτων.

Οὕτως οἱ φόνοι ἐξ ἀμελείας ἐνεκα τῶν πυροβολισμῶν εἶνε πολλοστοιμίαι εὐλαχίστων τῶν αἱματηρῶν ἐγκλημάτων, — ἀναιρέσεων εἰς βαθμὸν ψυχικῆς καὶ οἰκολογικῆς ὁρμῆς καὶ τραυμάτων τῆς αὐτῆς φύσεως, — τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν ἐνιαυσίαν παραγωγὴν τῶν ἐορτῶν καὶ πανηγύρεων.

Ἄλλοι θαυμάζουν τὸ μέγεθος τῆς ἐτησίας ἐγκληματικῆς παραγωγῆς τῆς χώρας ἡμῶν, ἀν' ὑποβάλλουν εἰς ἔρευναν ἐκάστην τῶν ἐκδηλώσεων

αὐτῆς, θὰ πεισθοῦν ὅτι τέσσαρα πέμπτα τῶν ἐγκλημάτων εὐθύνουν τὸ ἐορτολόγιον.

Διατί ἡ εὐθυμία παρ' ἡμῖν συνδέεται ἀναποσπάστως πρὸς μίαν ἀκατανίκητον βροτὴν ἐπιθέσεως κατὰ ἀψύχων ἢ κατὰ ἐμφύχων διαφεύγει τὴν ἡμετέραν κρίσιν. Βεβαίως ἐν τούτοις τὸ γεγονός, χωρὶς νὰ ἐπιχειρῶμεν νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν.

Εἶνε ἀντιγεγραμμένον πιστῶς ἐκ τοῦ φυσικοῦ τὸ ἄσμα τῶν ἁγίων :

Πάλι μεθυμένος εἶσαι

Πάλι τὰ ποτήρια σπῆς.

Ἀπὸ τὰ ποτήρια, ἀπὸ τὰ πιάτα καὶ τὰς φιάλας, εἰς τὴν ὕβριν καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς τὸ αἷμα, ἡ ἀπόστασις εἶνε ἐλαχίστη.

Ἐκεῖνο δὲ, τὸ ὅποῖον καθ' ἡμᾶς καθιστᾷ ἔτι μᾶλλον ἀνεξήγητον τὸ φαινόμενον, εἶνε ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ κατὰ τὰς ἐορτάς ταύτας δὲν εἶνε κατὰ κανόνα εὐεπίφορος εἰς ὑπερβολικὴν οἰνοποσίαν ἢ δὲ μέθη ἢ κτηνώδης ἢ δημιουργοῦσα τὰς περιπτώσεις τοῦ ἀκαταλογίστου, ἢ μέθη τοῦ Ῥώσσου ἀγρότου ἢ τοῦ Ἀγγλοῦ ἐργάτου εἶνε εἰς ἡμᾶς ἄγνωστος.

Εἶνε λοιπὸν ἀνεξάρτητος τῆς μέθης ἡ μανία τοῦ παλληκαρισμοῦ ἢ χαρακτηρίζουσα ἐν πολλοῖς τὰς λαϊκὰς διασκεδάσεις, ἢ πολυτόκος αὐτῆ μῆτηρ τῆς ἐγκληματικότητος.

Γνωρίζομεν χιλιάδας συμπλοκῶν, ἀναιρέσεων, τραυματισμῶν ἐξ ἀφορμῆς ἐρίδων περὶ τὰ χορευτικὰ νόμιμα. Τὸ τίς θὰ σύρῃ τὸν χορὸν ἢ ποία παρέα θὰ πάρῃ τὰ παιγνίδια εἶνε ζητήματα, τὰ ὅποια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μοιραῖως φέρουν εἰς πόλεμον καὶ εἰς αἱματοχυσίαν, χωρὶς ὁ οἶνος καὶ ἡ μέθη νὰ εἶνε ὁ κύριος παράγων τῶν ἀδιאלάκτων τούτων διαθέσεων.

Καὶ εἰς ἀπόδειξιν τούτου δανειζόμεθα ἀπὸ τὸν μέγαν Τολστόη μίαν εἰκόνα τοῦ Ῥώσσου χωρικοῦ διασκεδάζοντος, διὰ νὰ καταδείξωμεν τὴν ἀντίθεσιν, ἢ ὅποια ὑπάρχει μεταξὺ τῆς κτηνώδους ταύτης καὶ τῆς εὐγενοῦς καὶ ἐν τούτοις αἱματηρᾶς εὐθυμίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

«Οὐδὲν βδελυρότερον, λέγει ὁ Τολστόη, τῶν λαϊκῶν ἐορτῶν. Δὲν ὑπάρχει εἰκὼν ζωηρότερα τῆς βαναυσότητος καὶ τῆς ἀσχημίας τῆς ζωῆς ἀπὸ τὰς λαϊκὰς διασκεδάσεις.

Ἰδοὺ ἐν ἄθρεισμα ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπὶ ἐβδομάδα, ἐνίοτε ἐπὶ μῆνας ἐργάζονται, οἱ ὅποιοι ζῶσι κοσμίως καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων βασιλεύει ἡ εὐπρέπεια, ἡ σεμνότης καὶ ἡ ἀγάπη. Ἄλλ' αἴφνης ἡ ἡρεμία αὐτῆ διακόπτεται. Ἡμέραν τινά, ὠρισμένην ἐκ τῶν προτέρων ἐν τῷ ἡμερολογίῳ ἢ

εργασία καταπαύει, ή πολυφαγία πνιγομένη υπό του ζύθου και της βότκας, δι' ὧν πλημμυροῦν οἱ στόμαχοι, ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἀπασχόλησιν. Οἱ γέροντες φιλοτιμοῦν τοὺς νέους και αὐτὰ τὰ παιδιά νὰ πίνουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον. Ἡ μέθη τότε κυριαρχεῖ ἀσυναρτησία λόγων, κινήματων ἀπρέπεια και πρὸς τὴν ἐσπέραν ὀλίγοι κλονιζόμενοι ἴστανται ἐτι ὀρθοὶ και πλειότεροι μένουσιν ἐστρωμένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡς πτώματα, ἀναίσθητοι, βαρύνοντες τὴν ἀτμόσφαιραν δι' οἰνοπνευματωδῶν ἐμετικῶν ἀναθυμιάσεων».

Ἐς συγκρίνη τῆς κτηνώδεις ταύτας τοῦ Ῥώσου Μουζικίου ψυχαγωγίας πρὸς τὰς μετὰ πνεύματος, χάριτος και μετριότητος διασκεδάσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Και ὅμως αἱ κτηνώδους προγράμματος ἑορταὶ τοῦ Ῥώσου ἀγρότου δὲν φέρουσι εἰς τὴν κομπούραν και τὴν κάμαν, ἐνῶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ αἱ ἑορταὶ θρησκείας, ἡ ὅποια κατήγγησε και τῶν ζῶν τὰς αἵματηρὰς θυσίας, διεξάγονται με ἀνθρωποθυσίας ὡς αἱ τῶν Δρουιδῶν.

Νοσεῖ λοιπὸν κατὰ τοῦτο ἡ κοινωνικὴ ἀνατροφή. Νοσηραὶ δὲ περὶ καλλικαρισμοῦ και φιλοτίμου ιδεαὶ ἐκκολλάσσονται κατὰ τὰς ἑορτὰς και τὰς πανηγύρεις ταύτας, φέρουσι εἰς τὸ ἐγκλημα τὸ ἐρυθρόν, ἡ δὲ εὐθύνη τοῦ οἴνου εἰς πάντα ταῦτα εἶνε ἐλαχίστη.

Μόνη ἡ θρησκευτικὴ ἀνατροφή, και τῆς ἐκκλησίας ἡ παιδαγωγία, παράλληλος πρὸς τὴν παιδαγωγίαν τοῦ σχολείου, καλλιέργουσα τὴν ἔμφυτον ἡμερότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ θὰ ἡδύνατο νὰ ρυθμίση τὰς ψυχαγωγίας του συμφῶνως πρὸς τῶν ἡθῶν αὐτοῦ τὴν ἡμερότητα, νὰ ἐπαναφέρῃ δὲ τὰς περὶ φιλοτιμίας και ἀνδρικής τόλμης ιδεὰς εἰς κατάστασιν φυσιολογικὴν.

Διότι ἀνεξαρτήτως τῶν εἰδῶν και τῶν συρράξεων τῶν πανηγύρεων, αἱ ὅποια ἐκτρέφουσι τὴν ἐγκληματικὴν καὶ αὐτὴ ἡ συνήθεια τοῦ νὰ ἑορτάζωμεν διὰ πυροβολισμῶν, νὰ τελῶμεν γάμους με πυροβολισμούς, νὰ ἀναγγέλλωμεν τὰς γεννήσεις τέκνων διὰ πυροβολισμῶν, νὰ ὑποδεχόμεθα τοὺς πολιτευομένους με πυροβολισμούς, ἡ εἷς αὕτη τοῦ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν χαράν, ἀν δὲν εἶνε κροτική και ἐκρηκτικὴ, εἶχει λανθάνουσαν αἰτίαν ταύτας τὰς νοσηρὰς περὶ καλλικαρισμοῦ ιδεὰς. — Ἐθέλωμεν ἐν πάσῃ στιγμῇ νὰ τὸ βροντοφωνῶμεν και διὰ τῶν ἰδίων στομάτων και διὰ τῶν στομίων τῶν πυροβόλων, ὅτι εἴμεθα ἄνθρωποι τῶν ὀπλῶν και ὅτι ἡ ὄσμη τῆς πυρίτιδος ἢ τοῦ πιρκικοῦ καλίου, διότι εἰσῆχθη και τοῦτο διὰ τῶν βαρελόττων εἰς τὰς ἑλληνικὰς πανηγύρεις, — εἶνε ὁ εὐσμοότερος τῶν ἑορτῶν ἡμῶν λιθανωτός.

Ταῦτα μόνη δύναται νὰ καθάρησιν ἡ παιδαγωγία. Αὕτη μόνη δύναται νὰ διδάξῃ τελεσφόρως

ὅτι τοῦ ἀληθῶς ἐλευθέρου πολίτου ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ ὄπλα ἐκδηλοῦται μόνον εἰς τὸν στρατῶνα και εἰς τὰ σκοπευτήρια.

Εἰς τὰς ἑορτὰς και τὰς πανηγύρεις τῶν Ἑλβετῶν δὲν κροτοῦν ὄπλα, εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον συνδουάζονται πρὸς ταύτας ἑορταὶ σκοπευτικά. Και σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς ἑορτὰς ταύτας κροτοῦν ὄπλα, αἱ σφαιραὶ τῶν ὅμως δὲν διασχίζουσι τὰς σάρκας ἀδελφῶν και οἰκείων, ἀλλὰ τοὺς σκοπευτικούς στόχους.

Διὰ τοῦτο αἱ ἑλβετικά ἑορτὰ δὲν βάπτουσι ποτὲ ἐρυθραὶ, διὰ τοῦτο εἰς τοῦ εὐτυχοῦς ἐκείνου λαοῦ τὰς κενὰς φυλακάς κυματίζουσι σχεδὸν πάντοτε λευκαὶ σμηκταὶ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ¹

ΑΝΑ ΤΗΝ ΥΦΗΛΙΟΝ

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ

Και ἡ ἀριθμητικὴ δὲ νομίζεται ὡς τὸ πρῶτον τῶν μαθημάτων και διὰ τοῦτο ἡ διδασκαλία αὐτῆς καταναλίσκει τοσοῦτον χρόνον, ὅσον εἰς οὐδὲν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἐπίσης τέλος και ἡ γραφὴ και ἡ ἰχνογραφία ἀξιοῦνται τοιαύτης ἐπιμελείας, ὥστε οἱ παῖδες ἀποφοιτῶντες ἐκ τῶν σχολείων και γράφουσιν ὠραιότατα και ἰχνογραφοῦσι καλλιτεχνικώτατα.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκαλείων ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις εἶνε μέγας. Κατὰ τὸ ἔτος 1898 ὑπῆρχον 345 δημόσια και ἰδιωτικά διδασκαλεῖα και ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων δὲν ἐπαρκεῖ ἵνα πληρῶσιν πάσας τὰς ἐκπαιδευτικὰς τῆς χώρας ἀνάγκας. Πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν ἐπιτρέπεται νὰ φοιτῶσιν εἰς τῶν γυμνασίων και πανεπιστημίων νεοὶ ἀκροῦμενοι κύκλον παιδαγωγικῶν μαθημάτων ἰδιαιτέρως χάριν αὐτῶν διοργανουμένων. Και οἱ νεοὶ οὗτοι διορίζονται πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν συνεχῶς ἐπιβλεπόμενοι ὑπὸ ἐμπειρῶν και πεπαιδευμένων ἐπιθεωρητῶν.

Εἰς τὰ σχολεῖα πάσης βαθμίδος, ἀπὸ τῶν νηπιαγωγείων μέχρι τῶν πανεπιστημίων, διδάσκονται ἀναμῆξ ἀρενά τε και θήλεα καθήμενα ἐπὶ τῶν αὐτῶν βιβλίων. Πρῶτον ὑπῆρχον ἴδια σχολεῖα δι' ἐκάτερον τῶν φύλων. Ἀλλὰ τὰ σχολεῖα ταῦτα σὺν τῷ χρόνῳ ἐλαττοῦνται. Οἱ φραγμοὶ οἱ χωρίζοντες τῶν δύο γένη καταπίπτουσι. Πλὴν τῶν γυμνασίων τῶν καθολικῶν και παλαιῶν τινῶν πανεπιστημίων, αἱ θύραι τῶν λοιπῶν σχολείων ἀνοίγονται ἀδιακρίτως εἰς ἄρ-

¹ Τέλος ἰδὲ σελ. 87

ρενά τε και θήλεα ὁμοῦ. Ἐχει δὲ παρατηρηθῆ ὅτι τὰ θήλεα ἀποφοιτῶν ἐντελέστερον παρεσκευασμένα τῶν ἀρρένων, διότι και ἐπιμελέστερα και ἠθικώτερα εἶνε και διότι δὲν καταναλίσκουσι χρόνον εἰς ἀθλητικὰς ἀσκήσεις.

Ἴνα συνδεθῆ στενώτερον τὸ σχολεῖον μετὰ τῶν οικογενειῶν, εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἀμερικῆς συγχροτοῦνται συνελεύσεις, εἰς τὰς ὁποίας καλοῦνται και οἱ γονεῖς τῶν μαθητῶν. Κατὰ τὰς συνελεύσεις ταύτας οἱ διδάσκαλοι πείθουσι τοὺς γονεῖς, ὅτι τὸ σχολεῖον εἶνε παράρτημα τοῦ οἴκου, εἰς ὃ ἐμπιστεύονται οὗτοι τὰ τέκνα τῶν, ὅτι οἱ διδάσκαλοι εἶνε συνεργάται τῶν γονέων, ἐξακολουθοῦντες, οὕτως εἰπεῖν, τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων τῶν, τὴν ὁποῖαν αὐτοὶ οἱ πατέρες ἀρχίσαντες δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσωσι διὰ διαφοροῦς λόγους. Οἱ γονεῖς δὲν ἀρκοῦνται παριστάμενοι μόνον ὡς ἀκροαταὶ εἰς τὰς συνελεύσεις ταύτας, ἀλλὰ μετέχουσιν αὐτῶν ἐνεργῶς. Ἐν αὐταῖς γίνονται ἀνακοινώσεις περὶ διαφορῶν σχολικῶν και παιδαγωγικῶν ζητημάτων ἄλλοτε μὲν ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τῶν γονέων. Ἐκάστη τῶν ἀνακοινώσεων τούτων δὲν διαρκεῖ πλέον τῶν ὀκτὼ λεπτῶν. Διὰ τῶν μέσων τούτων και γνώμαι ἐπωφελεῖς ἀνταλλάσσονται και ὁ σύνδεσμος μετὰ τῶν σχολείων και τῶν οικογενειῶν καθίσταται σφιγκτότερος.

Μεγάλην ἐπίσης προσπάθειαν καταβάλλουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ διδάσκαλοι πρὸς ἴδρυσιν ἢ πλουτισμὸν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν, ἄς θεωροῦσιν ὡς παράρτημα ἀναπόσπαστον τοῦ σχολείου. «Ἀγοράζετε βιβλία», λέγουσι εἰς αὐτοὺς οἱ παιδαγωγοὶ τῶν «διὰ τὰ σχολεῖα σας». Ἐὰν δὲν τὸ πράττητε, ἡ εἰσοδὸς ὀκνηροὶ ἢ ἀδιάφοροι ἢ ἡλίθιοι ἢ ἴσως και τὰ τρία ὁμοῦ. Δὲν δύναται τις νὰ χαρακτηρηθῆ ἄνθρωπος, ἐὰν δὲν ἔχη ἀναγνώσῃ πολλά βιβλία. Ἐὰν ἡ συστηματικὴ τῆς ἀναγνώσεως πρὸδος εἶνε μέσον κυριώτατον πολιτισμοῦ, μέσον ἰσχυρότατον, ἴσως τὸ ἰσχυρότατον πάντων, ἀνάγκη νὰ φροντίζωμεν ὥστε και εἰς τὰ μικρότατα χωρία νὰ ὑπάρχωσι βιβλία καλῶς ἐκλελεγμένα, ἄφθονα και προσιτὰ εἰς ὅλους».

Ἐν οὐδεμίᾳ εὐρωπαϊκῇ χωρᾷ τὰ διδασκῆρια εἶνε μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείας κατεσκευασμένα ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς και ἀρχιτεκτονικῆς ἐποψῆς, μετ' ὅσης ἐν Ἀμερικῇ. «Τὸ διδασκῆριον», λέγει ἐπιφανῆς παιδαγωγὸς Ἀμερικανός, «εἶνε τὸ ἀλῆθητον τεκμήριον τῆς καταστάσεως τῆς ἐκπαιδευσεως ἐν τινὶ χωρᾷ» εἶνε τὸ μνημεῖον τῆς ἐπιτυχίας ἢ τῆς ἀποτυχίας, τῆς σοφίας ἢ τῆς ἀμαθείας, τῆς πείνας ἢ τῆς εὐπορίας, τῆς γλισχρότητος ἢ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ λαοῦ τοῦ ἀνεγείραντος και συντηροῦντος αὐτό». Ἐκ τούτου εἰκάζει τις ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ εἶνε λαὸς εὐτυχῆς, σοφός, εὐπορὸς, ἐλευθέρως, διότι τὰ σχολεῖα τῶν ὑπὸ ὑλικὴν ἐποψῆν εἶνε περιπού ἰδεώδη.

Ἄλλὰ μὴ φαντασθῆ τις ὅτι δαπανῶντες οἱ Ἀμερικανοὶ ἀφειδῶς πρὸς ἀνεγερσιν τελείων διδασκῆριων δείκνυνται σπάταλοι. Τούναντίον. Τὰ μονοτάξια σχολεῖα τὰ εἰς τὰ μικρὰ χωρία ἐκτισμένα εἶνε μετρίου μεγέθους και ἀπλά. Κατ' ἀκριβῆ δὲ ὑπολογισμὸν ἡ δαπάνη τῶν μονοτάξιων σχολείων δὲν ὑπερβαίνει τὰς 3000 φρ., τῶν διταξίων τὰς 12,000, τῶν τριταξίων τὰς 30,000 κλπ.

Τὰ κτήρια τὰ σχολικὰ ἔχουσι πάντα σχεδὸν διάκοσμον ἀρχιτεκτονικὸν ἐξῶθεν τέρποντα τὸν θεατῆν. Ἐσωτερικῶς δὲ ἡ διαρρυθμίσις τῶν αἰθουσῶν, ἡ θέρμανσις, ὁ φωτισμός, ὁ ἀερισμός και ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἀποβλέπει εἰς τὴν υγείαν τῶν φοιτῶντων μαθητῶν και τὴν ἀνεσιν αὐτῶν εἶνε τέλεια. Ἰδίᾳ δὲ ὁ ἀερισμός τῶν αἰθουσῶν γίνεται μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείας, ὥστε κατὰ πᾶσαν ὥραν ὁ μαθητῆς ἀναπνέει καθαρῶτατον ἀέρα. Κατὰ κανόνα πάντα τὰ σχολεῖα ἔχουσι αὐλῆν, ἀλλ' ἐὰν συμβῆ νὰ ἐλλείπη ὁ χώρος, κατασκευάζουσι ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ σχολείου ἀνδρον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου γυμνάζονται και διατρέβουσι κατὰ τὰ διαλείμματα οἱ μαθηταί.

Χάριν τῆς ἀνεσεως τῶν μαθητῶν εἶνε γενικῶς παραδεδεγμένον τὸ ἀπομονωτικὸν τῶν βιβλίων σύστημα, ἢτοι ἐν βιβλίῳ δι' ἑνα μαθητῆν. Τὸ σύστημα τοῦτο πλὴν τοῦ προρρηθέντος πλεονεκτημάτος ἐμπνέει και τὴν ιδεάν τῆς ἀνεξαρτησίας, ἀναγκαιότατον εἰς δημοκρατομένην πολιτείαν. Και τὰ ὄργανα τῆς διδασκαλίας και αἱ πικίλαι συλλογαὶ εἶνε πληρέστατα.

Εἰς τὰς πλείστας πόλεις σήμερον παρατηρεῖται προσπάθεια μεγάλη πρὸς διακόσμησιν τῶν αἰθουσῶν τῆς διδασκαλίας και ἐν γένει τοῦ σχολείου ὅλου. Οἱ Ἀμερικανοὶ παιδαγωγοὶ φρονοῦν ὅτι ἀναρτῶντες εἰκόνας παριστώσας ἀριστουργήματα τῆς τέχνης ἢ τοπιθετοῦντες ἀντίτυπα διασῆμων καλλιτεχνημάτων τῆς γλυπτικῆς οὐ μόνον καθιστῶσι τὴν διαμονὴν ἐν τῷ σχολεῖῳ εὐαρεστοτέραν, ἀλλὰ και ἀναπτύσσουσι τὸ καλλιτεχνικὸν τῶν παίδων συναίσθημα. «Εἶνε ἀνυπολόγιστος», λέγει ἐπιφανῆς παιδαγωγός, «ἡ ἐπίδρασις, ἢν ἀσκεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παίδων ἡ πιστὴ ἀναπαράστασις μεγάλων ἀνδρῶν ἢ πράξεων ἐπιφανῶν, καθ' ὅν χρόνον ὁ κόσμος ὑποφύσκει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδός! Ὅταν προσηλοῦντες τοὺς θαυροβρέκτους ἐκ συγκινήσεως ὀφθαλμούς των εἰς τὰς σκιάς τῶν μεγάλων νεκρῶν παρατηροῦν αὐτὰς γαληνιαίας και ἀκινήτους, και αἰσθάνονται τὰ βλέμματά των εἰσδύοντα εἰς τὰ μυχαίτατα τῆς ψυχῆς των, ἢ ὅταν θεώμενοι αὐτὰς φαντάζονται ὅτι τὰ χεῖλη των ἠρώων κινοῦνται, ἵνα ἐπιτιμήσωσι ἢ ἵνα ἀφῶνως παραθαρρύνουν αὐτοὺς, εἰς πόσας ἀποφάσεις δὲν παρορμῶνται οἱ παῖδες, ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι τροποποιοῦν και ἐξιδανικέουσι ὅλως τὸν ἑσωτε-

μικόν των βίων!» «Η τέχνη», λέγει άλλος παιδαγωγός, «λεπτύνει τὸ πνεῦμα, πλουτίζει τὴν καρδίαν, ἀνυψοῖ τὴν ψυχὴν. Ἡ τέχνη εἶνε ἐκ τῶν κυριωτάτων στοιχείων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ζωῆς, καὶ ἡ λεπτότης τῶν αἰσθημάτων, τὴν ὁποίαν ἐμπνέουν τὰ ἀριστουργήματα τῆς τέχνης, συντελεῖ εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ διανοητικοῦ καὶ ἠθικοῦ χαρακτήρος».

Τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν γνωμῶν τούτων ἐμφοροῦμενοι οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπιδιώκουν διπλὴν ὠφέλειαν ἐκ τῆς διακοσμήσεως τῶν σχολείων, ὠφέλειαν ἰδεώδη, καὶ ὠφέλειαν πρακτικὴν. Πρῶτον ὅταν ὁ παῖς περιβάλληται ἐκ τοιούτων καλλιτεχνικῶν θεαμάτων, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ὡς ἐξ ἀντανακλάσεως εἶνε ἐπιδεικτικῆ αἰσθητικῶν συναισθημάτων. Ἡ ἐκθεσίς ἐν ταῖς αἰθούσαις τῆς διδασκαλίας ὠραίων εἰκόνων γεννᾷ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ μαθητοῦ κλίσιν ζωηρὰν πρὸς τὰ ἰδεώδη τὰ ἀποτυπούμενα εἰς τοιαῦτα ἀριστουργήματα. Ἦνα ὁ παῖς καρπωθῆ ὠφέλειαν ἐκ τῶν ἐκθέσεων τούτων, εἶνε ἀνάγκη εἰδικῆς τινος διδασκαλίας· ἀλλὰ καὶ ἀνευ διδασκαλίας ἡ διαρκὴς ἐκθεσίς διαφόρων καλλιτεχνικῶν ἐπιδρᾷ οὐχὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν ψυχὴν του.

Ἡ ἐκλογή τῶν εἰς τὰς αἰθούσας τῶν σχολείων ἀναρτωμένων εἰκόνων γίνεται μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας. Πρὸς τοῦτο κατηρτίσθησαν πολυάριθμοι ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι, ἐκλέγουσαι τὰς διαφόρους εἰκόνας, ἀντίτυπα γνωστῶν ἀριστουργημάτων, ἀποτελοῦν διαφόρους σειρὰς ἐξ αὐτῶν, τὰς ὁποῖας ἐπὶ ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα ἐκθέτουν πρὸς θεὰν τῶν μαθητῶν ἀλλάσσομαι αὐτὰς εἰς πολλὰ σχολεῖα κατὰ μῆνα ἢ κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ ἔτους ὥρας. Ὑπάρχει π. χ. σειρά εἰκόνων τοῦ θρισμοῦ, εἰκόνων τῶν Χριστουγέννων, εἰκόνων τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων διδασκάλων, εἰκόνων τοῦ ἔθρος κλπ. Εὐτυχεῖς οἱ Ἀμερικανοὶ μαθηταί, οἱ ὁποῖοι ἀποσπῶντες τὰ βλέμματά των ἀπὸ τῶν τετραδίων ἢ ἀπὸ τῶν βιβλίων προσκολλοῦν αὐτὰ εἰς τὰ ἀντικείμενα ταῦτα τῆς τέχνης!

Ἄλλ' οἱ Ἀμερικανοὶ εἶνε λαδὸς πρακτικὸς καὶ διὰ τοῦτο τὴν διακοσμήσιν τῶν σχολείων δὲν ἐθεώρησαν ὡς μέσον μόνον πρὸς αἰσθητικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν τῶν μαθητῶν διαπαιδαγώγησιν. Ἀπέβλεψαν καὶ εἰς ἄλλον σκοπὸν ὀλιγώτερον μὲν ἰδεώδη ἄλλ' οὐχὶ ὀλιγώτερον ὠφέλιμον, νὰ διεγείρωσι δηλ. εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παιδῶν τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ σχολεῖον. Καὶ τοῦτο εἶνε τὸ δεῦτερον ὠφέλιμα, τὸ ὁποῖον ἐκ τῆς διακοσμήσεως καρποῦνται. Οἱ Ἀμερικανοὶ παραβάλλοντες τὰς παλαιὰς τῶν σχολείων τῶν αἰθούσας, τὰς γυμνάς, πρὸς τὰς σημερινὰς, πείθονται ὅτι ἡ πειθαρχία ἐπιβάλλεται εὐκολώτερον, ἢ ἐργασία γίνεται ἀνωτέρα καὶ συντονωτέρα ἐντὸς σχολείων φαιδρῶν, εὐαρέστων, ἀνέτων καὶ καλῶς ἐπιπλω-

μένων. Τῶν διδασκάλων τινὲς παραπονοῦνται ὅτι ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ γλυπτικὴ τῶν σχολείων διακοσμήσις ἀπορροφᾷ μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ καὶ ἕνεκα τῶν ὑπερβολικῶν τούτων δαπανῶν ἡ μισθοδοσία των μένει στάσιμος. Ἄλλ' οἱ θιασῶται τῆς διακοσμήσεως τῶν σχολείων διακηρύττουν ὅτι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὁ παῖς τέρπεται εἰσερχόμενος εἰς τὸ σχολεῖον, τέρπεται διαμένων ἐντὸς αὐτοῦ καὶ λυπεῖται ἀποχωρῶν ἐξ αὐτοῦ. Εἰς πλείστα λοιπὸν σχολεῖα εἶνε τοποθετημένα ἐπὶ τῶν γραφείων τῶν διδασκάλων ἀνθοδοχεῖα, οἱ τοῖχοι εἶνε χρωματισμένοι με χρώματα τέρποντα τὴν ὄρασιν, προτιμωμένου τοῦ πρασίνου καὶ τοῦ κυανοῦ· εἰς τὰ παράθυρα ὑπάρχουν κομψὰ παραπετάσματα καὶ σιτάδες, ἄνω τοῦ μαυροπίνακος κοσμήματα ἀρχιτεκτονικὰ πλαισιούντα αὐτὸν· ἐπὶ ἀναβαθμίδων διάφορα πῆλινα ἀγγεῖα καὶ ἀγαλματῖα· ἐπὶ τῶν τοίχων εἶνε ἀνηρτημένα φωτογραφία καὶ διάφορα γλυπτὰ ἀντικείμενα οὐχὶ τέχνης κοινῆς καὶ εὐόνου, ἀλλ' ἀντίτυπα καλλιτεχνικὰ τέλεια. Βεβαίως πάντα ταῦτα εἶνε ὑπερβολικά πάλαι, ἄλλ' ἢ πρόθεσις καθόλου εἶνε ἐξοχος, διότι τὸ σχολεῖον οὕτω μεταβάλλεται εἰς ἱερὸν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ διάφορα τῆς τέχνης ἀντικείμενα λαλοῦν πρὸς τὸν ποῖδα τὴν γλῶσσαν τοῦ καλοῦ.

Ἄλλ' εἰ καὶ τηλικαύτη ἐργασία ἐκτελεῖται καὶ τοσαύτη πρόοδος καταφαίνεται εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, εἰ καὶ ἀγωνίζονται οἱ παιδαγωγικοὶ τοῦ νέου κόσμου ἄνδρες νὰ καταστήσωσι τὸ σχολεῖον κέντρον τοῦ κοινῶ βίου, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐλκύωνται οὐ μόνον οἱ παῖδες ἀλλὰ καὶ οἱ γονεῖς, κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἀνταντακλάται ὁ βίος ὅλου τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ, ὅμως εἰς τὸν ὠραῖον τοῦτον πίνακα ὑπάρχει κηλίς, τὴν ὁποίαν μάτην οἱ ὑπὲρ τῆς ἐκπαίδευσίσεως τοῦ λαοῦ κοπτόμενοι ἀγωνίζονται νὰ ἐξάλειψωσι. Καὶ ἡ κηλίς αὕτη εἶνε ἡ ἀνάμιξις τῆς πολιτικῆς εἰς τὰ σχολικὰ πράγματα. Καὶ ἡ πολιτικὴ τοσοῦτον παραβάπτει καὶ παρακωλύει πολλάκις τὴν πρόοδον, ὥστε εἰς τὰς περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας ἄνδρες ἐπιφανεῖς ἀναγκάζονται νὰ μετέρχωνται κατὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν πολιτικῶν γλῶσσαν βιασιτάτην. Οἱ πολιτικοὶ ἐπεμβαίνουν δι' ἐκλογικὸς λόγους εἰς τὸν διορισμὸν ἢ τὴν διατήρησιν τῶν ἀνωτέρων ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν καὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν διδασκάλων. Δι' ὃ ὑπάρχουν πολλαχοῦ διεθυνταὶ σχολείων καὶ διδάσκαλοι ἀνίκανοι διατηρούμενοι εἰς τὰς θέσεις των, διότι ἀναμιγνύονται σκανδαλωδῶς εἰς τὰ πολιτικὰ.

Ἡ ἄρσις τοῦ ἀτόπου τούτου εἶνε δυσχερὴς ἐν Ἀμερικῇ ἕνεκα κυρίως τοῦ ἀποκεντρωτικοῦ τῆς διοικήσεως συστήματος. Ἐν Ἀμερικῇ εἰ καὶ ἡ αὕτη πρὸς πρόοδον ἀρχὴ ἐμπνέει πᾶσαν τὴν χώραν, ὅμως προκειμένου περὶ τῆς διοικήσεως τῶν

σχολείων ὑπάρχουν τόσα συστήματα, ὅσα καὶ κράτη, ἐκάστου κράτους κανονίζοντος ὅπως ἀνεξαρτήτως τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεώς του. Ἄλλ' ὅμως οἱ διδάσκαλοι δὲν ἀπογοητεύονται ταυτίζοντας τὸ ζήτημά των πρὸς τὸ ἐθνικὸν ζήτημα· «ὅταν», γράφει τις ἐν τινι περιοδικῷ, αἱ ναῦται μας κατεγαυμάχησαν τὸν στόλον τοῦ Θερβέρα, πῶς κατέρωσαν ἐν οὕτω ὀλίγῳ χρόνῳ κατορθώματα τῶσον θαυμαστά; Τὸ κατέρωσαν, διότι ὀπισθεν τῶν πυροβόλων των ὑπῆρχε νοῦς καὶ ὁ νοῦς οὗτος καλλιεργήθεις καὶ ἀναπτυχθεῖς διὰ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματός μας κατέθραυσε τὰς ἐχθρῆς δυνάμεις. Ἡ ἱστορία μας ἀπέδειξεν ὅτι δὲν εἴχομεν ἀνάγκην στρατοῦ μονίμου. Ἀπέδειξεν ὅτι πάντα τὰ κράτη τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, καιροῦ ἐπιστάντος, δύνανται νὰ εὑρουν ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι στρατεύματα ἐτοιμὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὰς σημαῖας μας καθ' ὁσούδηποτε πολεμίου. Καὶ τὸ στρατεύμα τοῦτο ὡδηγήθη οὐχὶ ὑπὸ ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ὑπ' ἀρχηγῶν τοῦ σχολείου. Εἰς τὰ ἔθνη δὲν δίδουν τὴν δύναμιν τὰ στρατιωτικὰ παραπήγματα, ἀλλὰ τὰ σχολεῖα, οὔτε οἱ ἀξιωματικοί, ἀλλ' οἱ διδάσκαλοι, οὔτε τὰ ῥαβδωτὰ πυροβόλα καὶ αἱ σφαῖραι τοῦ Μάουζερ καὶ τὰ θωρηκτά, ἀλλὰ τὰ βιβλία, αἱ ἐφημερίδες καὶ αἱ ἐκκλησίαι. Τὸ ἔθνος ἐκείνο εἶνε ἰσχυρὸν, τοῦ ὁποίου οἱ πολῖται πείθονται εἰς τοὺς νόμους, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἀνάγκην νὰ βλέπωσιν ὀπισθεν τῶν νόμων μόνιμον ἰσχυρὸν στρατιόν. Τίς δὲ παρασκευάζει τὴν πειθαρχίαν ταύτην; Τὸ σχολεῖον».

Περατοῦντες τὴν μικρὰν ταύτην σκιαγραφίαν τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως θὰ ἠυχόμεθα νὰ ἦτο δυνατόν οἱ ἡμέτεροι διδάσκαλοι νὰ ἤρχοντο εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸν σφριγῶντα λαὸν τοῦ νέου κόσμου διὰ τῆς μεταφράσεως ἄρθρων καὶ βιβλίων, πραγματευομένων τὰ σχολικὰ αὐτοῦ ζητήματα. Θὰ ἔβλεπον τὴν ἄμετρον τοῦ λαοῦ ἐκείνου ἔντασιν, τὴν ζωὴν, ἣτις σφύζει εἰς τὰς φλέβας του. Ἀνεξαρτήτως τῶν ὑπερβολῶν, αἱ ὁποῖαι εἶνε πολλάκις ἐπακολούθημα τῆς αὐτοπεποιθήσεως νεαροῦ λαοῦ, τὴν ὁποίαν δὲν ἴσχυεν εἰσεῖτι νὰ ἀπαμβλύνη ἡ ψυχρὰ κριτικὴ, θὰ ἔβλεπον τὸ ἔνθεον πῦρ τὸ θερμαίνον αὐτοὺς καὶ κινεῖν εἰς πᾶσαν πρόοδον· θὰ ἔβλεπον ὅτι δισταγμὸς καὶ ἀπογοήτευσίς εἶνε συναισθηματα ἄγνωστα εἰς αὐτοὺς· θὰ ἤκουον αὐτοὺς κρίζοντας ὅτι ὁ ἐνθουσιασμὸς κυβερνᾷ τὸν κόσμον, καὶ πλειστάκις ἐπαναλαμβάνοντας ὅτι τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν σχολείων καὶ ὅτι οἱ διδάσκαλοι δημιουργοῦν τὰ ἔθνη· θὰ ἐνεστερνίζοντο τέλος τὴν ἐξῆς θαυμασίαν γνώμην Ἀμερικανοῦ παιδαγωγοῦ!

«Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ χαρακτηθῆ ἐπιτάφιον ἐπίγραμμα ἐπὶ τῆς ἐπιταφίῳ πλακῶς ἀγαθοῦ διδασκάλου· διότι αὐτός ὁ διδάσκαλος διὰ τοῦ χα-

ρακτῆρός του καὶ τῆς διανοίας του ἐνέγραψεν ἐντὸς τῆς καρδίας πλείστων νέων εἰκόνα ζωτανῆν πολλῶ εὐγλωττοτέραν παντὸς πανηγυρικοῦ.»

Γ. Μπ.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΟΙ ΦΑΚΙΡΑΙ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ

Ἐν τῷ ἀπείρῳ ἀριθμῷ τῶν φαινομένων, τῶν ὁποίων αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια διαφεύγουσιν ἐτι ἡμᾶς, καὶ ἅτινα μέχρι τῆς σήμερον διατελοῦσιν ἐν τῇ δεσποτείᾳ τοῦ ἀγνώστου, καταλέγονται καὶ οἱ Φακίραι τῶν Ἰνδιῶν, τῶν ὁποίων τὰ θαύματα ἐπιβεβαιοῦνται ὑπὸ ἀξιοπιστῶν μαρτύρων καὶ θερμῶν τῆς ἐπιστήμης ζηλωτῶν.

Περὶ τῆς φύσεως τῶν θαυμάτων τούτων, τῶν ὁποίων κατωτέρω θ' ἀναφερωμένον τινα, οὐδὲν τὸ θετικὸν καὶ βέβαιον γνωρίζομεν· δυνάμεθα μόνον, πρὸς τὸ παρὸν τουλάχιστον, ἀντιπαρέρχομενοι τὰ αἴτια αὐτῶν, τὰ ἀποτελέσματά των νὰ ἐξετάζωμεν, χωρὶς νὰ ζητῶμεν ἰκανοποιητικὴν πῶς καὶ λογικὴν ἐξήγησιν τῶν θαυμασίων τούτων φαινομένων.

Ἡ ἐπιστήμη βαίνει πάντοτε ἐπὶ τὰ πρόσω, ἐπεκτείνουσα τὰς πτέρυγας αὐτῆς καὶ ὑπερηφανουμένη διὰ τὰς ἐκάστοτε λαμπρὰς ἀνακαλύψεις καὶ νίκας τῆς. Ἄλλ' ἀκόμη πόσα φαινόμενα ἀνεξήγητα, καὶ ὅμως παλαιὰ, ὅσα καὶ ὁ κόσμος! Ὅποια ἐξήγησιν νὰ δώσῃ τις λόγου χάριν περὶ τῆς παρὰ φύσιν ζωῆς, τῆς ὁποίας ἀπὸ ἀμνημονεῦτων ἤδη χρόνων οἱ μάγοι τῆς Ἀνατολῆς ἐγνώριζον τὸ μυστήριον καὶ ἤτις ἀπὸ αἰῶνος καὶ πλέον ἔλαβε ποικίλας καὶ διαφόρους φάσεις ὑπὸ τὸ ὄνομα μαγείας, πράγνωσης, μαγνητισμοῦ, πνευματισμοῦ, ἐνωτισμοῦ!

Ἐκ τῶν Ἰνδιῶν τῆς πατρίδος ταύτης τῶν θαυμάτων καὶ τῶν μυθευμάτων, ἐνθα πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν ἀρχὴν τῶν φαινομένων τούτων, μεταδίδονται ἡμῖν διηγήσεις παράδοξοι ὅσα καὶ θαυμάσιαι, παράλογοι ὅσα καὶ ἀκατανόητοι, τὰς ὁποίας θὰ ἐξελαμβάνομεν, καὶ δικαίως, ὡς ἀπλοῦς μύθους τῶν Χιλιῶν καὶ μιᾶς νυκτός, ἐάν μὴ περιηγηταί, ἐπιστήμονες, ἀξιωματικοί, ἱεραπόστολοι καὶ ἄλλα ἀξιοπίστα πρόσωπα δὲν ἐπιστοποῦσιν ἡμᾶς περὶ τῆς ἀληθείας τῶν φαινομένων τούτων.

Ὅπως εἰς πάντα τὰ μυστήρια παντὸς λαοῦ καὶ πάσης ἐποχῆς ὑπάρχουσι διάφοροι τάξεις καὶ τελεταὶ πρὸς μύησιν τῶν πιστῶν, οὕτω καὶ παρὰ ταῖς Ἰνδοῖς.

Μίαν ἐκ τῶν τάξεων τούτων ἀποτελοῦσιν οἱ Φακίραι, τὸ ὁποῖον σημαίνει πτωχοί. Ὅπαδοὶ τοῦ Σίβα, οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἔχουσιν ἢ τὴν

ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου μακαριότητος καὶ τῆς ἀγιωσύνης διὰ τοῦ ἀσκητικοῦ καὶ διαφορῶν βασιάνων ἀξίων μακρυτικῶν στεφανίου.

Γενικὸν διακριτικὸν τῶν Φακίρων εἶναι ἡ πενία καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη. Πλανῶνται τῆδε κακεῖσε, ἐπιχειροῦσι μακροτάτας ὁδοπορίας, οὐδέποτε ζητοῦντες ἀμοιβήν. Διάφορα νοήματα πίπτουσιν πρὸ τῶν ποδῶν των, ὡς νὰ ῥίπτη τις αὐτὰ οὐρανόθεν, ἐν ᾧ αὐτοὶ σχεδὸν γυμνοὶ διαβιοῦσι θέρους τε καὶ χειμῶνος περιβεβλημένοι πενιχρότατον καὶ κατεσχισμένον χιτῶνα. Ἐρημοί, ἄνευ ἀσύλου, ἄστεγοι καὶ ἄνευ οἰκογενείας, ἀφιερῶσι ὅ,τι κερδίσωσι εἰς τοὺς ναοὺς μετὰ μεγάλης εὐλαθείας, ζῶντες ἐν ὑπολήψει καὶ σεβασμῶ τοῦ δημοσίου, τὸ ὅποιον τιμᾷ αὐτοὺς ὡς ἁγίους.

Ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἤδη χρόνων διατηροῦντες ἀναμεταξύ των εἰδὸς τι ἀδελφότητος μετὰ ποικίλων κανονισμῶν καὶ διατάξεων μεταδίδουσι τὰ μυστήρια αὐτῶν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεᾶς. Τούτων τινὲς εἶναι θαυματοποιοὶ καταπληκτικῆς ταχύτητος καὶ εὐκινησίας. Εἰσάγουσι μακρὰς βάρβδους καὶ λεπτὰ ἐλάσματα εἰς τὸν λάρυγγα αὐτῶν, ὁμοιάζοντες πρὸς τοὺς παρ' ἡμῶν ταχυδακτυλογράφους καὶ ἀγύρτας τοὺς μᾶλλον ἐπιτηδείς. Ἄλλοι πάλιν ἐκτελοῦσι καταπληκτικὰ γυμνάσματα, ἅτινα μόνον διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ ἐπιμονῆς κατορθοῦνται, καὶ τὰ ὅποια ἐκδηλοῦσι τὸν ἐνθουσιασμόν, ὑφ' οὗ κατεχόμενοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἐκμάθησιν καὶ ἐπιτυχίαν αὐτῶν.

Ὅσακις πρόκειται νὰ ἀναπτύξωσι τὴν θαυματουργικὴν αὐτῶν τέχνην, πλήθη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, γερόντων καὶ παιδίων, περικυκλοῦσι τοὺς ὁπαδοὺς τούτους τοῦ Σίβα, ἀνυπομόνως ἀναμένοντες τὴν ἐναρξίν τῆς φακιρικῆς οὕτως εἰπεῖν παραστάσεως.

Φαντασθῆτε τοὺς παρ' ἡμῶν φλυᾶρους καὶ ἀδολέσχους πωλητὰς εὐτελῶν ἀντικειμένων, οἵτινες διὰ τῶν χονδρῶν καὶ χυδαίων αὐτῶν εὐφυλογημάτων κρατοῦσι εὐρύτατον ἀκρατήριον ἀργῶν καὶ θέλετε ἔχει ἐν σμικρῶ ἀναπαράστασιν μιᾶς τοιαύτης σκηνῆς.

Σιγὴ μεγάλη κατέχει τὸ πλῆθος ὑπὸ τὸν αἴθριον οὐρανὸν καὶ τὸν καυστικώτατον ἥλιον τῶν Ἰνδιῶν. Μόνος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους ἐκεῖνου, ὁ φακίρης φαίνεται κινούμενος. Ἡ παράστασις ἀρχεται, καὶ τὰ βλήματα πάντων ἀσκαρδαμυκτεῖ εἶναι ἐστραμμένα πρὸς τὸν φακίρην, μήπως τοῖς διαφύγη καὶ μικρὰ ἔστω κίνησις του.

Λαμβάνει τὴν βάρβδον του, τὸν ἀχώριστον τούτον σύντροφον, ἐπὶ τῆς ὁποίας σκαλώνει φύλλα τινὰ συκῆς καὶ ἀκολουθῶς ἐμπήγει αὐτὴν εἰς τὴν γῆν. Μετὰ ταῦτα ἀπομακρύνεται καὶ καθήμενος σταυροποδητὴ παρατηρεῖ αὐτὴν ἀσκαρδαμυκτεῖ, ἔχων τὰς χεῖρας ἠπλωμένας πρὸς τὴν βάρβδον. Δὲν παρέρχονται εἰμὴ λεπτά τινα καὶ

ἀμέσως τὰ ἐπιπρόσθετα ἐκεῖνα φύλλα τῆς συκῆς ἀνέρχονται καὶ κατέρχονται κατὰ τὸ μήκος τῆς εὐθραύστου βάρβδου, ὡς ἐὰν ἀράτος τις δύναμις ἐκίνοι αὐτὰ. Οὔτε τὸ πλῆθος τὸ κεχηνός οὔτε ὁ φακίρης ἐκινήθη. Καὶ ὅμως τὰ φύλλα ἐξακολουθοῦσι νὰ ἀναιδοκαταβαίνωσιν. Ἐν μέσῳ τότε τῶν ἐπευφημιῶν καὶ τῶν χειροκροτημάτων τῶν θεατῶν ἐγείρεται ὁ φακίρης καὶ ζητεῖ νὰ τῷ φέρωσιν εἰδὸς τι κιθάρας, κατεσκευασμένης ἐξ ὀστράκου χελώνης, καὶ παρακαλεῖ ἕνα τῶν θεατῶν νὰ ζητήσῃ κατ' ἀρέσκειαν μέλος τι. Ἀμέσως Ἰνδὸς τις ἐκ τῶν παρισταμένων, μετὰ τοῦ ἀπαιτουμένου σεβασμοῦ ζητεῖ ἐν ἐνθουσιῶδες ἐμβατήριον καὶ πάραυτα χωρὶς ὁ φακίρης νὰ ἐγγίσῃ τὰς χορδὰς τῆς λύρας αὐταὶ πάλλουσιν ἀρμονικώτατα ἐκπέμπουσαι τὸ ζητηθὲν πολεμικὸν ἄσμα.

— Ἄλλο τι ζητήσατε, παρακαλῶ, προτείνει ὁ φακίρης. Μία δὲ νεαρὰ Εὐρωπαϊα γυνὴ ζητεῖ τὸ γαμήλιον ἄσμα τοῦ Λόγγρον τοῦ Βάγνερ καὶ πάραυτα ὁ θριαμβευτικὸς τοῦ ἱμεναίου ὕμνος ἀντηχεῖ.

Ὅποιον λοιπὸν ἐξήγησιν νὰ δώσῃ τις εἰς τὰ θαυμάσια ταῦτα φαινόμενα, τὰ ὅποια γινόμενα ἐν πλήρει ἡμέρᾳ καὶ οὐχὶ ἐν ὀρισμένη ὥρᾳ καὶ τόπῳ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ χιλιάδων θεατῶν, ἀποκλείουσι πᾶσαν περὶ ἀγυρτείας καὶ γοητείας ἰδέαν;

Περὶ τῶν θαυμάτων τούτων, ὁ διάσημος ἐπιστήμων, ὅστις ὀλόκληρον τὸν βίον τοῦ κατέτριψεν εἰς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην ὁμοίων φαινομένων τούτων, λέγει:

«Ἐὰν ταῦτα πάντα δὲν εἶναι καθαρὰ ἀγυρτεία, μαγνητικὴ ἐπίδρασις ἢ ψευδαίσθησις, ἅτινα » πρὸ πάντων δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὰ » κατ' ἐξοχὴν αἴτια τῶν φαινομένων τούτων, » πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ φυσικὴ τις δύναμις, τῆς » ὁποίας οἱ νόμοι ἀγνώστοι ἐστὶ, — ἐπιτρέπουσα » εἰς τὸν κατέχοντα νὰ ἐπενεργῇ ἐπὶ ἀψύχων » ἀντικειμένων καὶ νὰ ἐννοῇ τὰς σκέψεις τοῦ » ἄλλου, ὅπως ὁ τηλεγράφος ὁ θέτων εἰς ἐπικοινωνίαν δύο θελήσεις ἐπὶ δύο ἀντιθέτων τῆς » ὑδρογείου σφαίρας σημείων».

Ἄλλαχού λέγει: «Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἐν » τῇ φύσει ὑπάρχουσιν, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, » δυνάμεις ἄπειροι, τῶν ὁποίων ἀγνοοῦμεν ἐτι » τοὺς νόμους».

Ὀλίγον δὲ κατωτέρω: «Ἐπὶ ὑπάρχει ἐν τῷ » ἀνθρώπῳ εἰδικὴ τις δύναμις, ἐνεργούσα ὑπὸ » ἀγνώστον ὅλως διεύθυνσιν, μάλιστα δὲ νοή» μονα, τῆς ὁποίας οἱ νόμοι καὶ ἀρχαὶ δεῶν νὰ » ἐξετασθῶσι μετὰ προσοχῆς ὑπὸ εἰδικῶν ἀνδρῶν » καὶ ἐκτός πάσης προλήψεως καὶ χυδαιότητος».

Ἄλλ' ἐπανερχόμεθα. Ἡ παράστασις ἀκόμη δὲν ἐτελείωσε καὶ ὁ Φακίρης ἔχει ἄλλα σπουδαιότερα διὰ νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ. Γνωρίζει τὰς καρ-

διάς καὶ ἀναγινώσκει αὐτὰς ὡς εἰς βιβλίον, διεισδύει καὶ εἰς τὰς πλέον ἀποκρύφους καὶ μυστικὰς καρδίας, καὶ τὰ πλέον κεκρυμμένα βαλάντια.

Σφοδρὸς τις ἐν ἀποστολῇ εὐρισκόμενος ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ νὰ τῷ εἶπῃ τί ἐσκέπτετο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καὶ ἀμέσως ἡ μαγικὴ βάρβδος τοῦ Φακίρης ἐχάραξεν ἐπὶ τῆς λεπτῆς ἄμμου λέξεις λατινικάς, τὰς ὁποίας ἀκριθῶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἶχε κατὰ νοῦν.

Εἰς ἄλλον πάλιν ἀποβιβασθέντα τὴν πρωΐαν ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας τῆς Βομβάης, καὶ τὸν ὅποιον οὐδεὶς ἐτι ἐγνώριζεν, εἶπε τὸ ὄνομα του, τὴν ἡλικίαν, τὴν πατρίδα του, καὶ ἐπὶ πλέον πόσας ἀγγλικὰς λίρας ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ.

Ἐὰν πάλιν κατὰ τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν καταδίκου τινὸς ἐπιτραπῇ παρὰ τῶν Ἀγγλων ἀξιωματικῶν νὰ πειραματισθῇ ἐπ' αὐτοῦ, λαμβάνει παρὰ τινος τῶν στρατιωτῶν ἐν ζήφῳ καὶ καταφέρει πολλὰ κτυπήματα ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ καταδίκου. Τὸ παριστάμενον πλῆθος συγκινεῖται, τὸ αἶμα ῥεῖει κρουνηδόν, ὁ κατάδικος γίνεται χλωμὸς καὶ μετ' ὀλίγον πίπτει.... Ὁ Φακίρης τότε ἀφίνει τὸ ζήφος, ἐπιθέτει τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ καταδίκου, καὶ τὸ αἶμα σταματᾷ, δὲν ῥεῖει πλέον οὔτε ῥνίς, ἐξαλείφονται οἱ σπασμοί, ὡς καὶ ἡ χαινύουσα πληγὴ, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀναζωογονεῖται καὶ ἐγείρεται ἐκπληκτος ἐν μέσῳ τῶν χειροκροτημάτων τοῦ ἐπευφημοῦντος πλήθους.

Καὶ ὁ ἀλήτης οὗτος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιῶντος πλήθους διατρέχει τὰς ὁδοὺς θεραπεύων ἀσθενεῖς, ἐξορκίζων τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, ὑποδεικνύων τὸ μέρος, ἐνθα δύνανται νὰ ἐπανεύρωσι τὰ ἀπολεσθέντα ἀντικείμενα, ζῶα ἀποπληθθέντα κτλ. Οὐδὲν τέλος διαφεύγει τὸ ὄξυδερκέας αὐτοῦ βλέμμα.

Μεθ' ὅλην του τὴν σοβαρότητα εἶναι ἐνίοτε εὐθυμος καὶ ἀστεῖος. Ἐπὶ τοῦ ὁρόμου αἴφνης ἀπαντᾷ Ἰνδὸν τινὰ ἑτοιμον νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος. Ὁ Φακίρης σταματᾷ, παρατηρεῖ αὐτὸν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, καὶ ὁ δυστυχὴς Ἰνδὸς αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἀναβαίνει ὁ «κουβάς» πλέον. Ἐλκει μετὰ δυνάμει, καὶ παρατηρεῖ ἐπισταμένως ἀπὸ τοῦ στομίου, μήπως ἐξοχὴ τις ἐμποδίζει τὴν ἀνοδόν. Οὐδὲν τὸ κωλύον. Ἐκ νέου προσπαθεῖ πλὴν ἄνευ ἀποτελέσματος. Αἴφνης ὅμως ἐν ᾧ καταβάλλει πάσας τὰς δυνάμεις του, πίπτει κατὰ γῆς ὑπτίως, ἐνῶ ὁ «κουβάς» ἀναπηδᾷ μεθ' ὀρηγῆς ἐξω τοῦ φρέατος. Ἀλλὰ πῶς τοῦτο; Ἀπίδυστατα. Διότι ὁ Φακίρης ἀπέσυρε τὰ βλήματα του, τὰ ὅποια τὸν ἐκράτουν ἐκεῖ καρφωμένον.

Θὰ ἠδυνάμεθα πλεῖστα ὅσα ἐτι νὰ ἀναφέρωμεν τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ πάντοτε τὰ μὲν παραδοξότερα τῶν δέ, ἐκ τῶν ὁποίων ἂν ἀδυνατοῦμεν, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, ν' ἀρυσθῶμέν τι διὰ

λογικῆς τινος καὶ ὀριστικῆς λύσεως, τοῦλάχιστον θέλει μᾶς μείνῃ ἡ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως εὐχαρίστησις καὶ τέρψις, ὡς εἰ ἠθέλομεν ἀναγνώσῃ σελίδα τινὰ τῶν Χιλίων καὶ μιᾶς νυκτὸς ἢ σελίδα τινὰ τῶν ταξιδιῶν τοῦ Γκιούλιβερ εἰς τὴν χώραν τῶν Λιλιπουτιῶν.

Πρὸ τινῶν δεκάδων ἐτῶν οἱ καταγινόμενοι εἰς τοιοῦτου εἶδους μελέτας καὶ ἐρεῦνας ἑθεωροῦντο ὡς ματαιόσχολοι καὶ ματαιοπονοῦντες ἢ ὡς παραδοξολόγοι καὶ ἀγύρται ἐκμεταλλεῦμενοι τὴν ἀπλότητα καὶ εὐπιστίαν τοῦ κοινοῦ. Νῦν ὅμως ἐν τῇ σοφῇ Ἑσπερίᾳ, δτε ἡ ἐπιστήμη ἀπηλλάγη πάσης προλήψεως καὶ παντὸς δεσμοῦ, θαρρύντως δὲ χωρεῖ ἐπὶ τὰ πρὸσω διαλύουσα τὰ πυκνότερα τῆς ἀμαθείας σκότη, ἄνδρες σοφοὶ καὶ θερμοὶ τῆς ἐπιστήμης λάτρεις ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν θαυμασιῶν τῆς φύσεως μυστηρίων.

Ἄρκει ν' ἀναφέρωμεν ὅτι πλεῖστα ὅσα περιδικὰ καὶ σπουδαῖα συγγράμματα ἐκδίδονται καθ' ἐκάστην γενόμενα ἀνάρπαστα, ἔταιρεται δὲ καὶ σύλλογοι ὑπὸ τὴν προεδρίαν σοφῶν ἀνδρῶν, οἷος ὁ Κρούξ, ἐπιδίδονται ἀνενδότης εἰς τὴν διευκρίνισιν τῶν ζητημάτων τούτων.

Ἰδοὺ π. χ. ἡ γνώμη καὶ τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν καὶ μελετῶν τῆς Διαλεκτικῆς ἑταιρείας τοῦ Λονδίνου ἐπὶ τοῦ πνευματισμοῦ, ἧτις συνοψίζεται εἰς πέντε κυρίως ἄρθρα.

1ον «Ὅτι ὑφίσταται μία δύναμις ἰκανὴ νὰ » κινήσῃ σώματα βαρῆα ἄνευ προσπαύσεως, δύναμις » ἐξαρτωμένη κατὰ τρόπον ἀγνώστον ἐκ τῆς » παρουσίας ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.»

2ον «Ὅτι οὐδεμίαν βεβαίωτην ὑπάρχει ἀνα» φορικῶς πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς δυνά» μεις, ταύτης, ἀλλὰ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς » ὁποίας ἔχομεν ἀποδείξεις.»

3ον. «Ὅτι διὰ τῆς ἀγνώστου ταύτης δυνά» μεις ἐνεργούσης ἀπὸ ἀορίστου ἀποστάσεως τοῦ » ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ καὶ ἀνεξαρτητῶς πάσης » μνικῆς ἐνεργείας, δύνανται νὰ παράγονται κι» νήσεις εἰς σώματα στερεὰ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑλικῆς » προσπαύσεως.»

4ον. «Ὅτι ἡ δύναμις αὕτη δύναται νὰ πα» ράγῃ ἤχους, τοὺς ὁποίους ἕκαστος δύναται νὰ » ἀκούσῃ εὐκρινέστατα εἰς στερεὰ σώματα, μὴ » ἔχοντα οὐδεμίαν σχέσιν οὐδὲ συνάφειαν ὀρατὴν » ἢ ὑλικὴν μετὰ τὸ σῶμα παρόντος τινὸς προσώπου, » καὶ ὅτι εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι οἱ ἤχοι οὗτοι » τῶν ἀντικειμένων τούτων προέρχονται ἐκ παλ» ημῶν λίαν εὐδιακρίτων εἰς τὴν ἀφήν.»

5ον. «Ὅτι ἡ δύναμις αὕτη συχνάκις ἐνεργεῖ » μετὰ νοημοσύνης καὶ οὐχὶ ἀσκόπως.»

Ἐν τούτοις παρ' ὅλας ταύτας τὰς λογικὰς ἐξηγήσεις οὐδὲν τὸ ὀρισμένον, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, καὶ θετικὸν γνωρίζομεν.

Ἀπὸ τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν 28ον βιβλίον τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων» τὸ ἐπιγραφόμενον Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καὶ γραφὸν ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Σωτηριάδου ἀποσπῶμεν τὸ Α' κεφάλαιον. Σ. τ. Δ.

Η ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ἡ ἱστορία τῆς μακεδονικῆς φυλῆς καὶ τῆς ἐνδόξου αὐτῆς βασιλείας συνδέεται ἀπὸ παλαιότατους ἤδη χρόνους ἀχώριστα μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐπιλοίοπου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Εἰς τὸν Ἡρόδοτον, τὸν πατέρα τῆς ἱστορίας, εὐρίσκωμεν τὴν εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον διαδοσμένην ἐθνικὴν παράδοσιν περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας ταύτης. Ὁ δὲ Θουκυδίδης, ὁ μέγιστος τῶν ἱστορικῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, μᾶς δίδει τὰς ἰδίας, καὶ προσθέτους ἄλλας, πολὺ σπουδαίας πληροφορίας περὶ τῆς πρώτης ἱστορίας τῆς ἰσχυρᾶς καὶ μεγάλης φυλῆς τῶν Μακεδόνων.

Ὁ Ἡρόδοτος μᾶς διηγείται, πῶς τρεῖς ἀδελφοὶ ἀπὸ βασιλικὸν γένος, φυγόντες ἐκ τοῦ Ἄργους τῆς Πελοποννήσου ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ πῶς ὁ νεώτερος αὐτῶν Περδίκκας τὸ ὄνομα, ἔγεινεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Μακεδόνων. Οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἀδελφοὶ ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ πρώτου βασιλέως τοῦ Ἄργους Τημένου, ὅστις πάλιν ἦτο ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλείου, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Μακεδόνες βασιλεῖς ὀνομάζονται Ἡρακλεῖδαι τὴν εὐγενῆ δὲ ταύτην καταγωγὴν ἀνεγνώρισεν εἰς αὐτοὺς πολὺ ἑνωρὶς καὶ ἡ Ἑλλὰς ὅλη — ἀκόμη εἰς τὸν καιρὸν τῶν Περσικῶν πολέμων — εἰς τὴν μεγίστην καὶ ἱερωτάτην τοῦ ἔθνους πανήγυριν, εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας.

Ὁ δὲ βαθὺς γνώστης ὄλων τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων Θουκυδίδης μᾶς δίδει μὲ τὴν συνήθη του ὀλιγολογίαν, ἀλλὰ καὶ πλήρη ἀκριβείαν, μίαν θαυμαστὴν εἰκόνα τῆς λαμπρᾶς καὶ ταχείας ἀναπτύξεως τῆς μακεδονικῆς δυνάμεως ἐπὶ τῶν πρώτων ἑπτὰ βασιλείων.

Οἱ Μακεδόνες, ὡς κατοικοῦντες μίαν τῶν μεγίστων, καὶ βεβαίως τὴν λαμπροτάτην καὶ πλουσιωτάτην, ὄλων τῶν χωρῶν τῆς Ἑλλάδος, ἦσαν διηρημένοι καὶ εἰς πολλὰς φυλάς. Οἱ Ὀρεῖται, οἱ Λυγκησταί, οἱ Ἑλιμειῶται, οἱ Ἐορδαῖοι, οἱ Πελαγονέες καὶ ἄλλοι ἀπετέλουσαν τὰς ὑποδιαιρέσεις, ἦτοι τὰ ἔθνη, καθὼς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, τῆς φυλῆς ταύτης· ἡ καθ᾽ ἑμῶν δὲ εἶχε καὶ τοὺς ἰδικούς τῆς βασιλείας. Ὁ Τημενίδης καὶ Ἡρακλείδης Περδίκκας εἶχε στήσῃ τὴν βασιλικὴν του ἔδραν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Βερμίου, εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ὠραιότατας τοποθεσίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἐδῶ χωρὶς καλλιέργειαν ἐφύτρωναν ἐξηκοντάφυλλα ῥόδα, καθὼς διηγείται ὁ Ἡρόδοτος, ἐδῶ καὶ σήμερον ἀκόμη κῆποι περικαλλεῖς

καὶ ἄφθοι πηγαὶ ἐξεγείρουσαν εἰς τὴν φαντασίαν ἀνεξάλειπτους εἰκόνας τῆς ἀρχαίας λαμπρότητος καὶ δόξης τοῦ τόπου. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ Περδίκκας ἦτο ἡ πόλις Ἐδεσσα ἢ Αἰγαί, ἡ ὁποία κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἀντήλλαξε τὸ ὄνομα τῆς μὲ τὸ σημερινόν Βοδενά. Ὁ Περδίκκας, βασιλεὺς τῶν Ὀρεστών Μακεδόνων κατ' ἀρχάς, ἐπέβαλε τὴν ἐξουσίαν του καὶ εἰς τοὺς ἄλλους βασιλεῖς. Ὁ ἴδιος δὲ ἔπειτα, καὶ κατόπιν οἱ διάδοχοί του, ἐξέτειναν τὸ κράτος τῶν ἀπὸ τὴν ἄνω εἰς τὴν κάτω Μακεδονίαν ἕως εἰς τὴν θάλασσαν, πρὸς ἀνατολὰς δὲ μέχρι τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ καὶ πέραν αὐτοῦ.

Τοιοιουτρόπως εἰς τὰ 500 περίπου πρὸ Χριστοῦ ἦτο κατηρητισμένον τὸ μακεδονικὸν κράτος.

Χώρα ὅμως καὶ κράτος ἦσαν ὅλως διόλου ἀνόμοια πρὸς τὰς μικρὰς τοπικὰς περιφερείας καὶ τὰς πολιτείας τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος.

Ἡ χώρα μὲ τοὺς μεγάλους τῆς ποταμοῦς, μὲ τὰς ἐκτεταμένας τῆς πεδιάδας καὶ τὰς πλουσίας κοιλάδας, τὰ ὑψηλὰ καὶ δασυδῆ ὄρη, τοὺς πολλοὺς λιμένας, τοὺς κόλπους καὶ τὰς ἀκτὰς τῆς, παρουσίαζεν ὅλως διόλου ἄλλην εἰκόνα τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἐθνικῆς δυνάμεως, παρὰ καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ σπουδαιότατη ὄλων τῶν πρὸς νότον τοῦ Ὀλύμπου ἑλληνικῶν χωρῶν, ἡ Θεσσαλία.

Καὶ ἡ μοναρχία δὲ ἡ μακεδονική, ἡ ὁποία συνήκωνεν ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν της ἔθνος ὀλόκληρον καὶ χώρας μεγάλας, ἐδείκνυεν ὅλως διόλου ἄλλην ὄψιν πολιτικῆς ὑπεροχῆς καὶ στρατιωτικῆς ἰσχύος, παρὰ αἱ δημοκρατούμεναι ἢ ἀριστοκρατούμεναι πολιτεῖαι τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων τὰ σύνορα πολλάκις δὲν ἐξεστίνοντο πολὺ μακρότερα ἀπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως.

Βεβαίως μίαν εὐγενῆ φιλοδοξίαν καὶ μίαν ὑψηλὴν ἰδέαν τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους ἐνεψύχωνε τοὺς πρώτους ἐκείνους βασιλεῖς τῶν Μακεδόνων. Μακρὸς καὶ ἐπίμονος ἦτο ὁ ἀγὼν, τὸν ὁποῖον ἐπὶ δύο αἰῶνας ἠγωνίσθησαν διὰ τὴν ἐνότητα τῆς φυλῆς καὶ τὴν συγκρότησιν τοῦ κράτους τῶν. Ἄλλ' εἰς τὴν σκληρὰν πάλην καὶ τοὺς κινδύνους τούτους προητοιμάσθησαν διὰ τὴν ἀπείρως μεγαλειτέραν κατόπιν πανελλήνιον καὶ παγκόσμιον ἀποστολήν των, ὅτε καὶ δι' αὐτὴν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου.

Ὁ καιρὸς αὐτὸς δὲν ἦτο ἀκόμη ἀνάγκη νὰ ἐλθῆ τόσον γρήγορα.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ παγκόσμιος ἱστορία εἶχε νὰ διατρέξῃ τὴν λαμπροτάτην της περίοδον ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς μεσημβρινωτέρας Ἑλλάδος. Ἐκεῖ ἡ ἀνθρωπότης εἶχε πρῶτον νὰ ἴδῃ ἰδεώδη ὑψηλότατα, ἄφθαστα εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἄπαντα δι' ὅλους τοὺς ἄλλους λαοὺς τοῦ κόσμου, ἐκπληρούμενα ἀπὸ τὰς μικρὰς αὐτῆς φυλάς.

Ἡ περίοδος αὐτὴ εἶνε ὁ Μέγας τῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος, ὅστις, κατὰ τὸν ποιητὴν, ὅμοια εἰς

Η ΦΘΙΣΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ

Μεγάλως ἀνησυχεῖ τὸν παιδαγωγικὸν κόσμον ἐν Γαλλίᾳ ἡ καταπληκτικὴ ἐξάπλωσις τῆς φθίσεως εἰς τὰς τάξεις τῶν διδασκάλων. Παρητηρήθη, ὅτι ἀπὸ εἰκοσαετίας, ἀφ' ὅπου ὀηλ. ἡ ἐκπαιδευτικὴ κίνησις ἔλαβε μεγάλην ἔντασιν, ὁ κριθμὸς τῶν φυματιῶντων διδασκάλων ηὐξήθη, ἰποδιοδομένης τῆς αὐξήσεως ταύτης εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ἐργασίαν αὐτῶν. «Ἐγκλεισμένοι διδασκαλοί», γράφει ἀνώτερος ἐπιθεωρητής, «ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἐσπέρας ἐντὸς οἰκημάτων στενοχωρῶν, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἀνθυγιεινῶν, προσβάλλονται εὐκόλως ἐκ τοῦ φθοροποιῦ μικροβίου, τὸ δὲ χεῖριστον, καὶ μεταδίδουσαν τὴν ὀλεθρίαν νόσον εἰς τὰς μαθητικὰς τάξεις, ἐν τῷ μέρει τῶν ὁποίων ἀναστρέφονται».

Δι' ὃ συνεκροτήθη πρὸ τίνος ἐν Σαρβόνῃ συνἔδριον ἐξ ἀντιπροσώπων πλείστων διδασκαλικῶν συλλόγων, ἵνα σκεφθῆ περὶ τῆς ἀναστολῆς τοῦ προϊόντος κακοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ ἐπιστήμη θεωρεῖ τὴν νόσον ταύτην οὐχὶ ἀνίατον, ἐὰν οἱ ἀσθενεῖς ὑποβληθῶσι κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον αὐτῆς εἰς εἰδικὴν θεραπείαν καὶ διαίταν, τὸ εἰρημένον συνέδριον ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν θεραπευτηρίου εἰδικοῦ τῶν φυματιῶντων διδασκάλων ἔχοντος ἐπὶ τοῦ παρόντος 100—110 κλίνας. Τὸ φθισιατρεῖον τοῦτο θὰ ἀνεγερθῆ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Γαλλίας εἰς θέσιν εὐχερῆ ἐχούσαν πάντα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ἡ ἀνέγερσις του θὰ ἀπαιτήσῃ δαπάνην ἐξακοσίων χιλιάδων περίπου φράγκων. Πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ ποσοῦ τούτου ὡς καὶ τοῦ κεφαλαίου πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ διοργανώθη ὑπὸ τῆς διορισθείσης ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς λαχεῖον ἐξ ἐνός ἑκατομμυρίου φράγκων, ἕκαστος ἀριθμὸς τοῦ ὁποίου τιμᾶται μόνον πενήτηκοντα λεπτά. Τὸ λαχεῖον τοῦτο δι' ἀποφάσεως τῆς βουλῆς ἀνεγώρισθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Γ.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

ΔΙΑΛΕΞΙΣ

Τί ἐστὶ καθήκον; — Τὸ σέβασθαι τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἰδίως δὲ τὸ σέβασθαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους. Τὸ καθήκον ἔχει ὡς ἀρχὴν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς κανὸνα τὴν δικαιοσύνην, ὡς κριτὴν ὑπερτατον τὴν συνείδησιν, ὡς σκοπὸν δὲ τὴν ἀπεριόριστον τελειοποίησιν τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ καθήκον εἶνε φύσει πολλαπλοῦν, ὑποχρεοῦν τὸ ἄτομον

ἀπέναντι ἐαυτοῦ κατ' ἀρχάς, ἀκολούθως δὲ ἀπέναντι τῆς οἰκογενείας του, ἀπέναντι τοῦ πλησίον του, τῶν φίλων του, τῆς πατρίδος του, τῶν ὁμοίων του καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου.

Θεοὶ αἰώνιοι! ἀνεφώνει Ὁλιβιὸς Ὁ Μιλήσιος, διδάξατέ μοι τὸ καθήκον μου, ὅσον δὲ διὰ τὴν ἐκπληρώσασθε αὐτὸ, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν θέλησίν μου!

Ἡ ἐλευθερία, λέγει Ὁ Ἰούλιος Σίμων, ποικίλλει ἀπὸ λαοῦ εἰς λαόν καὶ ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον. Ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ ὑφίσταται διηγεκεῖς ἀλλοιώσεις. Μηδαμινὴ ἐν τῇ νηπιότητι, ἐν τῷ ὕπνῳ, ἐν τῇ παραφροσύνῃ, ἀνίσχυρος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ, ἀφιπνίζεται μετὰ τῆς διανοίας καὶ τοῦ λογικοῦ, οὕτινος παρακολουθεῖ τὰς φάσεις ἀπάσας, ἀνιούσας καὶ κατιούσας, φθάνει εἰς τὸ ὑπέρτατον σημεῖον κατὰ τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, ἀκολούθως δὲ ἀρχεται βαθμηδὸν κατερχομένη παρὰ τῷ γέροντι, ὡς ἄλλη κλεισμένη καμπύλη γραμμῆ, ἥτις, ἀφοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον ἐκταθῆ, ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀφετηρίαν τῆς ἐντεῦθεν λίαν εὐλόγως τεκμαίρεται ὅτι ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ ἐκ ταύτης εὐθύνη συμπληροῦνται ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς διανοίας καὶ τοῦ λογικοῦ ἐκάστου. Αὐτὸ τοῦτο καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ καθήκον. Ἰδοὺ διατὶ ὡς πρῶτον κύρος αὐτοῦ τῷ δίδωμεν τὴν συνείδησιν, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦτο φῶς, ὅπερ διατηρεῖται πάντοτε ἴσον πρὸς τὸ λογικὸν καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει ἐαυτὸν τῇ κοινωνίᾳ ὅπως τῷ ἴδιῳ ἐαυτῷ. Αἱ φυσικαὶ καὶ νοεραὶ αὐτοῦ δυνάμεις καὶ λειτουργίαι, ἡ υἡγία του, ἡ εὐφυΐα του, ὁ χαρακτήρ του, ταῦτα πάντα ἀποτελοῦσι μέρος τῆς κοινῆς κληρονομίας, τὴν ὅποιαν χρεωστῆ νὰ καλλιεργήσῃ καὶ πάσῃ δυνάμει ν' αὐξήσῃ. Τοῦ μικροῦ ἐκείνου ἀπέναντι τῆς Δημιουργίας μορίου, ὅπερ ὁ Θεὸς τῷ ἐνεπιστεύθη, ὀφείλει δοῦναι λογαριασμὸν εἰς τοὺς ὁμοίους του, τοιαύτη δὲ εἶνε καὶ ἡ βαθεῖα ἔννοια τοῦ λόγου ἐκείνου τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὅτι παρὰ τοῦ λαβόντος ὡς παρακαταθήκην δέκα τάλαντα θέλει ζητηθῆ λογοδοσία τῶν δέκα τάλαντων.

Καὶ ἐν μόνον αὐτῶν ἐὰν ἤθελε τῷ μείνῃ δὲν τῷ ἐπιτρέπεται νὰ τὸ θάψῃ καὶ καταστήσῃ ἄγονον. Τὸ ἐργάζεσθαι ἀπαύστως πρὸς τελειοποίησιν ἐαυτοῦ εἶναι καθήκον Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἴμεθα ὡς φρουροί, μὴ δυνάμενοι ν' ἀφήσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν, πρὶν ἀντικατασταθῶμεν ὑπὸ ἄλλων.

Ἀπὸ τῆς φυσικῆς οἰκογενείας τὸ καθήκον ἐκτείνεται εἰς τὴν πατρίδα, τὴν μεγάλην δι' ἕκαστον οἰκογένειαν. Τὸ ὠραῖον ὅμως ὄνομα τοῦτο τῆς πατρίδος, τὸ τοσαύτην ἀγάπην καὶ τοσοῦτον σέβας ἐμπνέον, δὲν δύναται τις νὰ τὸ δώσῃ καὶ εἰς τὰ ἀχανῆ ἐκεῖνα Ἀσιατικὰ κράτη, ἐνθα ἐφυτοβίου ὄχλοι τεταπεινωμένοι καὶ ὑπὸ ἀπηνῆ δεσπότου μάλιστα ἀποκτηνωθέντες, ἐνταῦθα δ' ἐγκείται ἀκριβῶς ἡ μεταξὺ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ

διαφορὰ. Τὰ συμπεφυρμένα ἐκεῖνα πλήθη, ἅτινα εἰς Ἑβραίων, εἰς Ἀττίλους, εἰς Ταμερλάνους ἔσυρον ὀπισθεν αὐτῶν, ὡς περ δῖνας κοινοῦ ὑπὸ θελήσης ἐγειρομένας, δὲν γινώσκουσι τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο αἶσθημα, ὅπερ ἐξωγόνει τὴν μικρὰν στρατιάν ἐνὸς Μιλτιάδου, ἐνὸς Λεωνίδα καὶ τοσοῦτων ἄλλων ἀγωνιζομένων καὶ θνησκόντων ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τῆς πατρίδος ἐδάφους. Ἐκεῖ, εἰμαρμένη τυφλή, ἐνταῦθα τὸ καθήκον. Ὁ Μακώλεϋ ἐν τῷ μεγάλῳ περὶ ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας συγγράμματι αὐτοῦ λέγει ὅτι ἡ ὠραιότερα τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης λέξις εἶνε ἡ λέξις Duty, τὸ καθήκον. Ὁ Νέλσον ὁ ἀνώτατος τῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος Ἀγγλῶν καὶ Εὐρωπαίων ἐν γένει ναυάρχων, ὁ Ναπολέον αὐτὸς τῆς θαλάσσης, ὅπως οἱ Ἀγγλοὶ δικαίως τὸν ἀποκαλοῦσιν, ὁ ἀλληλοδιαδόχως ἀπολέσας εἰς τὴν μίαν ναυμαχίαν τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, εἰς ἄλλην τὸν ἕνα τῶν ποδῶν καὶ εἰς τρίτην τὸν ἕτερον τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, εἰς τὴν ναυμαχίαν τοῦ Τραφαλγάρ, ὅπου καὶ ἐφρονεῖθη, περιορίζεται πρὸς φέρων τοὺς βαθεῖς τούτους καὶ ἀξιόμνημονεύτους λόγους:

— Ἡ Ἀγγλία προσδοκᾷ ὅτι ἕκαστος ὑμῶν θέλει πράξῃ τὸ καθήκον του.

Τί ἐθέρμαινε τὰς καρδίας τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, τί ὠθεῖ αὐτοὺς πρὸς βέβαιον πολέμικον θάνατον; Ὅ,τι ἐθέρμαινε καὶ ὠθεῖ τοσοῦτους ἄλλους, τοὺς ὁποίους δὲν δύναμαι ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα. Ὅ,τι ὠθεῖ τὸν Σωκράτην, πίνοντα τὸ κώνειον, ὅπως, σεβόμενος τοὺς νόμους, ἐκπληρώσῃ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον του. Ὅ,τι καὶ σήμερον ὠθεῖ τοὺς νεαροὺς ἐκείνους Ἀγγλοὺς ἀξιωματικούς, θαλαροὺς βλαστοὺς εὐγενῶν οἰκογενειῶν, ἐν τῇ ἐσχάτῃ τῆς Ἀφρικῆς μαχομένους, ἀψηφούντας καὶ προκαλοῦντας πολλὰς τὸν θάνατον: ἀπλή καθήκοντος ἐκπληρωσίς.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος ὑπάρχει ἄλλο ἀνώτερον, τὸ καθήκον πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁλόκληρον ἐκεῖνο τὸ πλοῦσιον παρελθουσῶν γενεῶν κληροδότημα, προόδους ὠραίων τεχνῶν, ἀνακαλύψεις ἀστρονομικῶν, γεωλογικῶν, φυσιολογικῶν ἐπιστημῶν, διατρίψεις ἰσθμῶν, ἐλευθερίας θαλασσῶν, δικαιώματα παντοῖα, τοσαῦτα ἄλλα μεγάλα ἔργα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ ἰσολογισμοῦ τοῦ ἀποχαιρετίζοντος ἡμᾶς αἰῶνος, ταῦτα πάντα, ἐπηξημένα καὶ βελτιωμένα, ὀφείλομεν μεταδοῦναι ταῖς μελλούσαις γενεαῖς: ἰδοὺ ἡ ἀπειρος σφαῖρα τῶν καθηκόντων, ἅτινα ἐπιβάλλονται τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς. Μετὰ σεβασμοῦ κλίνομεν ἀπέναντι τοῦ παρελθόντος, ὅπερ τοσαῦτα πλοῦτη μᾶς ἐκκληροδότησεν, εἰς ἡμᾶς δέ, τέκνα τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐπιβάλλεται τὸ καθήκον νὰ ἐπιδιώξωμεν τὸ ἔργον αἰῶνων παρελθόντων ἐν τῇ ὁδῷ τῆς

προόδου, ἐὰν θέλωμεν νὰ καταστῶμεν καὶ ἡμεῖς ἀξιοὶ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν μεθ' ἡμᾶς.

Ἐν ὥρᾳ δράσεως μέσῳ σοβαρῶν περιστάσεων, δύο φωνᾶς ἀκούομεν ἐν ἡμῖν, τὴν μὲν τοῦ συμφέροντος, τὴν δὲ τοῦ καθήκοντος. Δὲν δύναται τις νὰ πιστεύῃ εἰς τὸ καθήκον, χωρὶς νὰ πιστεύῃ ταυτοχρόνως εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, οὔτε ἤθελε θυσιάσθαι ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος, ἐὰν τὸ καθήκον ἦτο ἀνθρωπίνης θεσμοδοσίας ἔργον. Τῷ ἀφιερῶν τις τὴν ἡσυχίαν του καὶ τὴν περιουσίαν του καὶ τὴν ζωὴν του αὐτήν, διότι ἀναγνωρίζει ὅτι προέρχεται ἐκ Θεοῦ.

Διότι τί εἶναι ἡ ἐπιστήμη τοῦ καθήκοντος; Οὐδὲν πλέον ἢ ἕλαττον ἢ αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη τῆς θυσίας. Ζῶν διὰ τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, οὐχὶ δι' ἑαυτὸν, ἰδοὺ τὸ καθήκον. Μᾶς ἐπιτρέπει ἡ Θεία Πρόνοια ἐνίοτε νὰ εὐρεθῶμεν ἀπέναντι εὐχεροῦς καθήκοντος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως μᾶς ὑποχρεοῖ νὰ βαινώμεν πρὸς αὐτὸ διὰ μέσου κινδύνων καὶ ἀλγηδόνων, νὰ λησμονῶμεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιθυμίας καὶ συμφέροντα, φιλίαν καὶ ἐλπίδας, μνησικακίας καὶ ἀγνωμοσύνας, καὶ τῷ προσφέρωμεν ὁλοκαύτωμα καὶ τὴν ζωὴν μας αὐτήν. Ἐὰν φυλάττῃ ἀμοιβὴν διὰ τὸν τίμιον ἄνθρωπον, τῷ τὴν κρύπτει ὀπισθεν τοῦ τάφου: διότι, ἀπειρον ἐπιφυλάττουσα δι' αὐτὸν τὴν ἀμοιβήν, θέλει ὅπως καὶ ἀδρῶς ἀγορασθῇ αὐτῇ.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι δι' ἑαυτὸν τὸ μεγαλύτερον αὐτοῦ καὶ μάθημα καὶ θέαμα, πρῶτος δὲ ὄρος τοῦ νὰ γινώσκῃ πῶς νὰ διευθύνῃ ἐαυτὸν εἶναι ἀναμφισβητήτως τὸ Γνωθὶ Σαυτόν. Παρὰ τοῖς στερουμένοις εὐγενῶν αἰσθημάτων τοιαύτη εἶναι ἡ τοῦ πάθους ὁρμηὴ καὶ ἀδυναμία τῆς διανοίας, ὥστε τοὺς βλέπει τις διακυμαινόμενος μεταξὺ τῶν ἐπιθυμιῶν των, χωρὶς καὶ νὰ δύναται ἡ συνείδησις νὰ εἰσακουσθῆ, ὁμοίους πρὸς λέμβον ταρασσομένην ὑπὸ τρικυμίας, ἀνευ προφρέως ἢ πηδαλίου. Ὅ,τι μὲ ὑποχρεοῖ ν' ἀνισταθῶ εἰς τὸ πάθος εἶνε ἡ ἰδέα τοῦ καθήκοντος. Τὸ καθήκον μοὶ φαίνεται ἐν ἐμοὶ ὡς ἄλλη δύναμις ἄκαμπτος, τῆς ὁποίας αἱ αἰώνιοι ἀποφάσεις δὲν ἐξαρτῶνται οὔτε ἀπὸ τὴν θέλησίν μου, οὔτε ἀπὸ νόμους γνωστούς, οὔτε ἀπὸ πάθη, οὔτε ἀπὸ προλήψεις ἀνθρωπίνης: τρωμερὰ διὰ τὸν πληττοντα αὐτὴν ἀλλὰ γλυκεῖα διὰ τὸν εἰς αὐτὴν προσκολλώμενον.

Ἡ ἀγάπη τοῦ ἰδίου ἡμῶν ἐαυτοῦ μᾶς ἀποχωρίζει τῆς κοινωνίας, μᾶς περιορίζει εἰς ἡμᾶς αὐτούς, μᾶς ἀπομακρύνει τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου καὶ μᾶς καθιστᾷ οὐ μόνον ἀνωφελεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπικινδύνους, διότι νόμος παντός ἐνοργάνου ὄντος εἶνε ὅτι πᾶν τὸ μὴ χρησιμεῖον αὐτῷ τὸ βλάπτει. Τὸ δεσπόζον ἄρα καὶ τῶν παθῶν καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου εἶνε ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης, εἶνε τὸ καθήκον. Τὸ καθήκον εἶνε ὑπε-

ράνω ὅλων, καὶ συμπαθειῶν καὶ συμφερόντων, ὁ δὲ λαβὼν τὸ τάλαντον ὀφείλει νὰ τὸ διατηρῆ καὶ νὰ τὸ ἀναπτύξῃ διὰ τὴν εὐτυλίαν καὶ τὴν πρόδον τῆς ἀνθρωπότητος. Ὄταν συλλογισθῶμεν τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος, ποῖαν θέσιν κατέχει ἐν τῇ Δημιουργίᾳ, ὑπὸ ποίων δυνάμεων φεσικῶν καὶ ἠθικῶν ἐπροικίσθη, μὲ τί θησαυροὺς περιεβλήθη, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι βλητὴ ἢ ἀγάπη, ἢ ἰσχύς, ἢ νεημοσύνη, ὅτι ὅλα ταῦτα ἐδόθησαν ὅπως χρησιμοποιοῦνται μόνον ὑπὲρ τοῦ κατέχοντος αὐτὰ καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ζητεῖ παρ' ἡμῶν ἀπλῶς νὰ μὴ βλάπτωμεν τὰ σχέδιά του καὶ μὴ ἀλληλοδιωκώμεθα καὶ ἀλληλοσφαζώμεθα. Ἀναγνωρίζει δ' ἀπεναντίας ὅτι μᾶς ἔλαθεν ἐκ τοῦ μηδενός, ἵνα μᾶς καταστήσῃ συνεργάτας τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ ἔργου καὶ ὅτι μᾶς διέταξε ν' ἀγαπῶμεν καὶ βοηθῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, ν' ἀφιερῶμεν τὰς δυνάμεις καὶ τὰ προτερήματα πᾶν ὅ,τι κατέχμεν, ὅπως τοὺς ὑπερασπίζωμεν, τοὺς τρέφωμεν, τοὺς διαφωτίζωμεν, καὶ πράττωμεν τὸ καλὸν ὑπὲρ αὐτῶν.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΦΘΙΝΟΝ Α. ΒΟΥΤΣΙΝΑΣ

ΓΝΩΜΑΙ

ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ

Τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐλευθερία συνίσταται εἰς τὸ πράττειν ἀκωλύτως οὐχὶ ὅ,τι αὐτὸς θέλει, ἀλλ' ὅ,τι συμφέρουσιν οἱ νόμοι.

Κοραῖς

Ἡ ἀδιάλειπτος συναίσθησις τοῦ καθήκοντος ἀποτελεῖ τὸ ἀληθὲς τοῦ χαρακτήρος ὄψος: χάρις εἰς τὴν τοιαύτην συναίσθησιν ὁ ἄνθρωπος δὲν μένει ποτὲ ἀνευστηρίγματος.

Σμαίλις

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Αἱ ἐφημερίδες ἀναγράφουσι τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον τῆς τελευταίας ἐνεργηθείσης ἐπιθεωρήσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις στρατοῦ ὑπὸ τοῦ Διαδόχου.

Κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν συντάγματος Πυροβολικοῦ ὁ Διαδόχος ἐρωτᾷ ἕνα λοχίαν περὶ τῆς χρήσεως τοῦ πυροβόλου καὶ τῶν προφυλακτικῶν μέτρων τοῦ πυροβολητοῦ. Εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν ὁ λοχίας ἐδωκεν ὀρθὴν ἀπάντησιν καὶ ἀνεπτύξε μὲ εὐστροφίαν τὰ τῆς χρήσεως τοῦ πυροβόλου. Διὰ τὰ προφυλακτικὰ μέτρα τοῦ πυροβολητοῦ ὁ λοχίας δὲν ἐγνώριζε ν' ἀπαντήσῃ τίποτε. Ὁ Διαδόχος ἔκαμε πλέον συγκεκριμένην τὴν ἐρώτησιν, ἀλλ' ὁ λοχίας δὲν ἐγνώριζε ν' ἀπαντήσῃ.

Ὁ Διάδοχος τὸν ἐρωτᾷ τότε :

— Ἦσουν εἰς τὸν πόλεμον ;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε, ἀπαντᾷ ὁ λοχίας, ἀναφέρων τὴν πυρβολαρχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρετήσῃ καὶ τὸν λοχαγὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὁποίου διατέλεσε. Τέλος ἐπιδείξας τὸν δεξιὸν βραχίονα, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπῆρχε βαρεῖα οὐλὴ ἀπὸ τραυματισμὸν ὀβίδος ἐχθρικής, προσθέτει: Οὐτε τότε ἐγνώριζα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα!...

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἡ ὑψηλότερα οἰκοδομή

Ἐκτίσθη ἐσχάτως εἰς Πετσούργην τῆς Ἀμερικῆς οἰκοδομὴ τεραστία, ἣ ὁποία βεβαίως εἶναι ἡ ὑψηλότερα τοῦ κόσμου. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 πατώματα καὶ ὑπερβαίνει ὡς πρὸς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν οἰκοδομικὴν τέχνην καὶ τελειότητα ὅ,τι ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὑπὸ τὴν ἔσφιν ταύτην ἡ Ἀμερικὴ. Ἐσωτερικῶς ἀπὸ τοῦ ἰσογείου μέχρι τῆς ἀνωτάτης ὀροφῆς ἡ οἰκοδομὴ εἶναι ὅλη ἐκ λευκοῦ καὶ καθαρωτάτου μαρμάρου τῆς Πεντέλης καὶ τῆς Πάρου. Δέκα ἤλεκτροι ἀνυψωτήρες ἐκτελοῦσιν ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων τὸ ἔργον τῆς συγκοινωνίας ἐντὸς τοῦ ἀχανοῦς κτιρίου, τὰ ὑπόγεια τοῦ ὁποίου χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθήκη τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς διακλαδώσεως τῆς ἠλεκτρικῆς δυνάμεως, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται ὁ φωτισμὸς τῆς ὅλης οἰκοδομῆς καὶ ἡ κίνησις τῶν ἀνυψωτήρων. Ἡ οἰκοδομὴ αὕτη ἐστοίχισεν ὑπὲρ τὰ 35,000,000 φράγκων καὶ ἰδιοκτῆτης αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀμερικανὸς Φρίκ, συνεταιρὸς τοῦ μυριοπλοῦτου Καρνέζη. Αἱ μέγισται τῶν πιστωτικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐταιριῶν κατέχουσιν ἤδη τὰ πλεῖστα τῶν γραφείων τῆς τεραστίας ταύτης οἰκοδομῆς, ἧς τὴν δευτέραν ὀροφὴν κατέχει τὸ πρακτορεῖον τῆς μεγάλης ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας «Ἐκινάμπλ», ἧς εἶναι σύμβουλος ὁ ἰδιοκτῆτης Φρίκ. Διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ παντὸς συναγωνισμοῦ δι' ὁμοίας εἰς τὰ περίεξ ἰδιοκτησίας, ὁ ἰδιοκτῆτης ἠγόρασεν εἰς ἀδράς τιμὰς ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν οἰκοπέδα εἰς ἀπόστασιν ἀρκετὴν. Ὑπολογίζεται λοιπὸν ὅτι ἡ ὅλη αὕτη ἐπιχείρησις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἀπεράντου κτιρίου, τῆς ἀγορᾶς τοῦ γηπέδου καὶ ὅλων τῶν περίεξ τῆς ἐκτάσεως ἐκείνης οἰκοπέδων ἐστοίχισεν εἰς αὐτὸν περὶ τὰ 60,000,000 φράγκων.

Παράδοξος καταδίκη.

Ἐἰς πρόστιμον 2 λίγων κατεδικάσθη ἐν Λονδίνῳ ὁ φυσιολόγος Κίγκ καταγγελλθεὶς ὑπὸ τῆς ἐταιρίας, ἧτις σκοπὸν ἔχει τὴν προστασίαν τῶν ζώων. Τὸ ἐγκλημὰ του εἶναι, κατὰ τὸ ἐγγρα-

φον τῆς καταγγελίας, ἀσυγχώρητον εἰς ἐπιστήμονα μάλιστα. Ἡμέλησεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ν' ἀλλάξῃ τὸ ὕψος κρυσταλλίνου ἀγγείου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διατῆρει ἰχθύς καὶ τὰ ταλαιπώρα ὑδρόδια ἀπέθανον ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης. Τὸ πρᾶγμα διεπιστώθη ὑπὸ ἐπιθεωρητοῦ τῆς τῶν ζώων ἐταιρίας, ὅστις κατήγγειλεν αὐτὸν ἀμέσως εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου μετεκκρίσθη τὸ ἀγγεῖον καὶ ὅπου προσκλήθει εἰς καθηγητῆς τοῦ Φυσιολογικοῦ Μουσείου ἐβεβαίωσεν, ὅτι ὁ θάνατος προήλθεν ἐκ τῆς εἰρημένης αἰτίας.

Ἐκτακτος πολυτεκνία.

Ἡ πλέον πολυτεκνος γυνὴ τῆς Ἰταλίας ὀνομάζεται Μαγδαληνὴ Γρανάτα καὶ ἐγέννησε 62 ἐν ὅλῳ τέκνα κατὰ τὸ διάστημα 38 μόνον ἐτῶν, καθ' ὃ ἐξῆσε μετὰ τοῦ μακαρίτου ἤδη συζύγου τῆς. Ἐκ τῶν 62 τούτων τέκνων 59 ἦσαν ἄρρενα, 3 δὲ μόνον θήλεα. Ἐνδεκάκις κατὰ σειρὰν ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τρίδυμα, τρίς δὲ κατ' ἐπανάληψιν ἐγέννησεν ἀνὰ τέσσαρα τέκνα. Αἱ ἄλλαι γεννήσεις ἦσαν κανονικαί, ἀλλὰ συχνόταται. Τὸ γεγονός τοῦτο τῆς πολυτεκνίας, ἔκτακτον καὶ μοναδικὸν ἴσως εἰς τὸ εἶδος του, μαρτυρεῖται ὑπὸ χιλιάδων ὑπογραφῶν συμπολιτῶν τῆς πολυτόκου γυναικός, ὅτινες ἀπηύθυναν ἀφορὰν εἰς τὴν ἰταλικὴν κυβέρνησιν ὅπως ὀρίσῃ σύνταξιν εἰς τὴν Μαγδαληνὴν Γρανάταν. Ἐκ τῶν 62 τέκνων τῆς ζωσὶ μόνον τὰ 18.

Ὁ θρόνος τῆς στέψεως.

Ὁ θρόνος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ στεφθῇ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδος, εἶναι μέγιστος καὶ ἐκ δρυὸς γεγλυμμένος. Ἡ ἔδρα τοῦ θρόνου ἀποτελεῖται ἐκ παχείας σανίδος δρυός, ἧτις στηρίζεται ἐπὶ ὀγκώδους καὶ ἀκατεργάστου λίθου. Κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτὸς εἶναι ὁ λίθος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνεπαύθη ὁ Ἰακώβ μεταβαίνων εἰς τὸν θεῖόν του Ἐλεάζαρ. Ὁ λίθος οὗτος μετεκκρίσθη ἐξ Ἴρλανδίας, ὅπου ἐπὶ αἰῶνας ἐχρησίμευσεν εἰς τὰς τελετὰς τῆς στέψεως τῶν βασιλέων.

Ἱατροὶ καλλιτέχναι.

Πρωτοφανὴς θεατρικὴ παράστασις ἐδόθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐν Βιέννῃ. Μικρὰ ὀρχήστρα συγκειμένη ἀποκλειστικῶς ἐξ ἱατρῶν καὶ θίασος ἐξ ἱατρῶν ἐπίσης μετὰ τῶν συζύγων των, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μία ὄνομαστή Βιενναῖα χειρουργὸς ἀνεβίβασεν εἰς τὴν σκηνὴν ἀνέκδοτον κωμικὸν μελόδραμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Γενεσιέβη», τοῦ ὁποίου καὶ ὁ συγγραφεὺς καὶ ὁ μελοποιὸς εἶναι ἱατροί. Τὸ δὲ ἀκροατήριον ἀπετελεῖτο καὶ αὐτὸ κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ ἱατρικῆς ἐπιστημότη-
τας τῆς πόλεως.